

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Фармацевтичний факультет

Кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: “НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ
КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ СИСТЕМИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я”**

Виконав: здобувач вищої освіти групи

073МО 24(1,6з)Упр.-02

спеціальності 073 “Менеджмент”

освітньої програми “Управління охороною здоров'я та
фармацевтичним бізнесом”

Марія СТЕЦЮК

Керівник: професор закладу вищої освіти кафедри

менеджменту, маркетингу та управління якістю у фармації,

д. ф. н, професор Олена ЛІТВІНОВА

Рецензент: професор закладу вищої освіти кафедри

соціальної фармації, д. ф. н, професор Вікторія НАЗАРКІНА

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів самоменеджменту керівного персоналу в державних установах системи охорони здоров'я та визначенню напрямів його удосконалення. У роботі проаналізовано наукові підходи до сутності самоменеджменту, його складових та ролі в підвищенні управлінської ефективності керівників.

Проведено аналіз діяльності Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Тернопільській області та оцінено рівень самоменеджменту керівного персоналу. На основі отриманих результатів обґрунтовано стратегічні напрями вдосконалення самоменеджменту з урахуванням специфіки функціонування державної установи системи охорони здоров'я. Запропоновано практичні рекомендації щодо розвитку лідерських компетенцій, емоційного інтелекту, тайм-менеджменту та стрес-менеджменту керівників.

Кваліфікаційна робота складається з 61 сторінок, містить 27 таблиць, 3 рисунка, список літератури з 50 найменувань, 4 додатків.

Ключові слова: самоменеджмент, керівний персонал, охорона здоров'я, управлінські навички, державна установа, професійний розвиток, стрес-менеджмент.

ANNOTATION

The qualification work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of self-management of managerial personnel in public healthcare institutions and to determining directions for its improvement. The paper analyzes scientific approaches to the essence of self-management, its components, and its role in enhancing managerial effectiveness.

An analysis of the activities of the State Service of Ukraine on Medicines and Drugs Control in the Ternopil region was conducted, and the level of self-management of managerial personnel was assessed. Based on the obtained results, strategic directions for improving self-management were substantiated, taking into account the specific features of a public healthcare institution. Practical recommendations aimed at developing leadership competencies, emotional intelligence, time management, and stress management of managers were proposed.

The qualification work consists of 61 pages, contains 27 tables, 3 figures, a list of references of 50 titles, and 4 appendices.

Keywords: self-management, management personnel, healthcare, management skills, government agency, professional development, stress management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	8
1.1 Сутність і значення самоменеджменту в діяльності керівника.....	8
1.2 Психологічні та організаційні аспекти самоменеджменту.....	14
1.3 Особливості самоменеджменту керівників державних установ охорони здоров'я.....	22
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ У У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	29
2.1 Дослідження діяльності Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Тернопільській області.....	29
2.2 Оцінка рівня самоменеджменту керівного персоналу.....	41
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	50
3.1 Стратегічні напрями вдосконалення самоменеджменту в керівників державних установ охорони здоров'я	50
3.2 Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	56
Висновки до розділу 3.....	59
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	67

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Держлікслужба – Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками;

ЛЗ – лікарські засоби;

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я;

НСЗУ – Національна служба здоров'я України;

СУЯ – система управління якістю;

СОП – стандартна операційна процедура.

ВСТУП

Актуальність теми. Функціонування державних установ системи охорони здоров'я України відбувається в умовах постійних організаційних змін, зростання управлінського навантаження, обмеженості ресурсів і підвищених вимог до якості управлінських рішень. У таких умовах ключову роль у забезпеченні стабільності та результативності діяльності установ відіграє керівний персонал і рівень його особистої управлінської ефективності.

Важливою складовою професійної діяльності керівників є самоменеджмент, який охоплює здатність раціонально організувати робочий час, управляти професійними та емоційними ресурсами, забезпечувати власний розвиток і підтримувати стійкість до стресових факторів. Для державних установ системи охорони здоров'я самоменеджмент набуває особливої значущості через високий рівень відповідальності, регламентованість управлінських процесів, багаторівневу підзвітність і ризик професійного вигорання керівного персоналу.

Недостатній рівень розвитку навичок самоменеджменту може призводити до неефективного використання часу, зниження якості управлінських рішень і зменшення результативності діяльності установи загалом. Водночас питання системного вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу з урахуванням специфіки державних установ охорони здоров'я залишаються недостатньо опрацьованими в наукових і прикладних дослідженнях.

З огляду на це обрана тема є актуальною, має наукову та практичну значущість і спрямована на вирішення важливих управлінських завдань у сфері охорони здоров'я.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування та розробка напрямів удосконалення самоменеджменту керівного персоналу державної установи системи охорони здоров'я з метою підвищення ефективності управлінської діяльності, раціонального використання робочого часу та запобігання професійному вигоранню.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено вирішення таких завдань:

- узагальнити наукові підходи до трактування самоменеджменту та визначити його значення для управлінської діяльності керівного персоналу;
- охарактеризувати основні складові самоменеджменту та сучасні інструменти його розвитку;
- дослідити особливості управлінської діяльності керівного персоналу державних установ системи охорони здоров'я;
- проаналізувати організаційні умови та практику самоменеджменту керівного персоналу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужби) у Тернопільській області;
- виявити ключові проблеми та чинники, що впливають на ефективність самоменеджменту керівників;
- обґрунтувати практичні напрями вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу з урахуванням специфіки діяльності державної установи.

Об'єкт дослідження є діяльність Держлікслужби у Тернопільській області як державної установи системи охорони здоров'я.

Предмет дослідження є процеси формування, розвитку та вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу Держлікслужби у Тернопільській області.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні та розробленні комплексного підходу до вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу Держлікслужби Тернопільській області, що передбачає поєднання організаційних, управлінських і особистісних інструментів з урахуванням специфіки діяльності державної установи системи охорони здоров'я.

Практична цінність роботи полягає в можливості застосування отриманих результатів, висновків і рекомендацій у роботі для керівників у Держлікслужби Тернопільській області.

Інформаційну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері самоменеджменту, нормативно-правова база України,

дані, що отримані під час проведення дослідження у Службі, публікації видань, а також ресурси мережі Інтернет.

Результати досліджень представлені на VI Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Youth Pharmacy Science» (Харків, 2025). За матеріалами, отриманими у результаті досліджень, опубліковано 1 тези.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

1.1 Сутність і значення самоменеджменту в діяльності керівника

Самоменеджмент керівного персоналу у системі охорони здоров'я — це процес планування, організації, мотивації та контролю власної діяльності з метою досягнення високих результатів у професійній сфері, враховуючи обмеження часу, ресурсів та інші фактори [1, 2]. Керівники медичних закладів та адміністративний персонал, повинні організовувати не лише власну роботу, а й ефективно управляти підлеглими та ресурсами організації [3, 4].

Сучасні керівники медичних закладів поєднують клінічні знання з управлінськими, комунікативними та психологічними навичками [5]. Самоменеджмент виступає фундаментом розвитку лідерських якостей, оскільки включає самоорганізацію, самоконтроль, самомотивацію, стратегічне мислення та здатність адаптуватися до змін [6]. Розвинений самоменеджмент дозволяє керівнику не лише ефективно управляти колективом, а й бути прикладом продуктивності та відповідальності для персоналу [1]. Теоретичні підходи до визначення поняття «самоменеджмент» у сфері охорони здоров'я наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до визначення поняття «самоменеджмент» у сфері охорони
здоров'я

Автори	Наукове визначення
1	2
Van Dorssen-Boog et al., 2020	Самоменеджмент – це система саморегуляційних стратегій, що дозволяє працівникам охорони здоров'я управляти власною поведінкою, мотивацією та професійними ресурсами для підвищення залученості та продуктивності.

Продовження табл.1.1

1	2
Van Dorssen-Boog et al., 2021	Розглядається як інтегрована програма самодетермінації, що дозволяє керівникам підвищувати ефективність роботи через розвиток автономії та самоконтролю.
Rizwan et al., 2023	Самоменеджмент трактується як механізм самокерованої поведінки, що поєднує самоспостереження, самоналаштування та самонагородження з метою підвищення управлінської ефективності.
Spanos et al., 2024	Осмилюється як ключова компетенція майбутнього лідера, що забезпечує здатність адаптуватися до складних системних змін та невизначеності.
Singh et al., 2024	Самоменеджмент визначається як базова лідерська компетенція, що інтегрує самосвідомість, контроль емоцій, управління ресурсами та здатність до саморозвитку.
Ward et al., 2025	Розглядається як інструмент стратегічного управління, який забезпечує ефективне функціонування менеджера в умовах високих організаційних вимог.
Lopez, 2023	Описується як здатність керівника управляти власним професійним навантаженням, психологічним станом та поведінковими реакціями для підтримки стійкості в умовах стресу.

Джерело: складено на підставі [9]

У контексті діяльності керівника самоменеджмент означає вміння управляти самим собою як найважливішим ресурсом управлінської діяльності. Це включає планування власної роботи, контроль за результатами, розвиток

професійних і особистих компетенцій, збереження працездатності та психологічної рівноваги.

Основні функції самоменеджменту наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні функції самоменеджменту

Компонент	Зміст
1	2
Цілепокладання (постановка цілей)	<ul style="list-style-type: none"> • Формулювання стратегічних, тактичних і оперативних цілей. • Визначення пріоритетів у діяльності. • Орієнтація на досягнення конкретних результатів.
Планування	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка плану дій для реалізації поставлених цілей. • Розподіл часу та ресурсів. • Визначення послідовності виконання завдань.
Організація	<ul style="list-style-type: none"> • Раціональна організація робочого часу, місця та засобів праці. • Делегування завдань, упорядкування робочого процесу. • Встановлення ефективного режиму праці та відпочинку.
Мотивація (самотивація)	<ul style="list-style-type: none"> • Підтримка власної зацікавленості в досягненні цілей. • Використання внутрішніх і зовнішніх стимулів. • Формування позитивного ставлення до роботи.
Контроль і самоконтроль	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз результатів власної діяльності. • Виявлення помилок, корекція поведінки. • Рефлексія — усвідомлення власних сильних і слабких сторін.
Саморозвиток	<ul style="list-style-type: none"> • Постійне вдосконалення професійних знань, умінь, навичок. • Підвищення кваліфікації, розвиток емоційного інтелекту. • Адаптація до змін середовища.

Джерело: складено на підставі [4,5]

Управлінська діяльність потребує від керівника високого рівня організованості, самодисципліни та відповідальності. В сучасних умовах постійних змін, дефіциту часу й інформаційного перевантаження саме самоменеджмент виступає основою ефективного управління.

Самоменеджмент дозволяє керівнику: оптимально розподіляти час і ресурси; контролювати власну діяльність і поведінку; зосереджуватись на пріоритетних завданнях; приймати виважені рішення навіть у стресових ситуаціях; підтримувати стабільну працездатність і внутрішню мотивацію. Основні аспекти самоменеджменту наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні аспекти самоменеджменту

Аспект самоменеджменту	Опис та значення	Очікуваний результат для керівника
1	2	3
Оптимальний розподіл часу і ресурсів	Планування власної роботи, делегування завдань, визначення пріоритетів у розподілі часу та ресурсів (матеріальних, фінансових, людських)	Підвищення ефективності виконання завдань, запобігання перевантаженню та вчасне виконання важливих проєктів.
Контроль власної діяльності і поведінки	Постійна самооцінка, моніторинг виконання завдань, дисципліна та самоконтроль у прийнятті рішень і поведінці на роботі.	Висока якість виконання обов'язків, уникнення помилок, що можуть виникнути через неуважність або поспіх.
Зосередження на пріоритетних завданнях	Вміння визначати важливість завдань, уникати “шуму” та зосереджуватися на найбільш важливих для організації цілях і проєктах.	Досягнення стратегічних цілей організації, продуктивна робота над ключовими проєктами, без відволікань.

Продовження табл 1.3

1	2	3
Прийняття виважених рішень у стресових ситуаціях	Збереження спокою і логічного мислення в умовах стресу, здатність приймати раціональні рішення, аналізуючи ситуацію.	Підвищення стійкості організації до криз, здатність ефективно діяти навіть в умовах невизначеності або екстремальних ситуацій.

Джерело: складено на підставі [9]

Іншими словами, ефективне управління починається з управління самим собою. Якщо керівник не вміє організувати власну роботу, то не може ефективно організувати роботу інших [4] Основні напрями впливу самоменеджменту на управлінську ефективність наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Основні напрями впливу самоменеджменту на управлінську ефективність

Сфера впливу	Механізм дії
1	2
Раціональне використання часу і ресурсів	Керівник, який володіє навичками самоменеджменту, уникає хаотичності у своїй діяльності, визначає пріоритети, планує день і тиждень так, щоб зосередитися на головному. Це підвищує результативність роботи, скорочує втрати часу та запобігає перевтомі [5]
Покращення якості управлінських рішень.	Самоорганізована людина здатна зібрати, систематизувати й об'єктивно оцінити інформацію, необхідну для прийняття рішень. Вона мислить стратегічно, аналізує ризики й наслідки, що знижує ймовірність помилок у керівництві [5].
Підвищення особистої ефективності.	Розвинений самоменеджмент забезпечує концентрацію уваги, внутрішню мотивацію, енергійність і наполегливість. Це дає змогу керівнику досягати високих результатів навіть за обмежених ресурсів [4].

Продовження табл. 1.4

1	2
Формування позитивного іміджу лідера	Керівник, який вміє управляти собою, демонструє приклад дисципліни, відповідальності та пунктуальності. Це підвищує його авторитет у колективі, сприяє довірі з боку працівників і зміцнює корпоративну культуру [9].
Підвищення результативності організації загалом.	Коли керівник діє системно, чітко планує свою діяльність і контролює виконання рішень, це позитивно впливає на продуктивність роботи всього колективу, а отже — на успіх організації. [7]

Джерело: складено на підставі [17]

Самоменеджмент є важливим фактором для досягнення ефективності в управлінні, оскільки дає змогу менеджерам краще організувати час, ресурси та емоційний стан, щоб досягати поставлених цілей. Це сприяє підвищенню продуктивності, зменшенню стресу та помилок, а також розвитку професійних навичок, що в сукупності робить управлінську діяльність більш ефективною.

Управлінська діяльність виступає особливим різновидом трудового процесу, спрямованого на організацію та координацію спільної праці людей. Управління передусім є діяльністю, пов'язаною з людьми, оскільки саме їхня трудова поведінка та результати праці становлять об'єкт управлінського впливу.

За своїм змістом управлінська діяльність має переважно інтелектуально-творчий характер, адже потребує значних нервово-психічних і розумових зусиль. Процес розумової праці управлінця включає комплекс елементарних дій, таких як сприймання інформації (слухання, читання), її аналіз і перероблення (мислення, осмислення, оцінювання), а також комунікативні операції — мовлення, спілкування, встановлення контактів і спостереження за діяльністю підлеглих.

Управлінська праця являє собою особливий вид суспільної трудової діяльності, що полягає у виконанні адміністративно-організаційних і координаційних функцій працівниками управлінського апарату. Її основне призначення полягає у забезпеченні цілеспрямованої, узгодженої та ефективної

взаємодії всіх учасників спільного трудового процесу, а також у досягненні визначених цілей організації.

1.2 Психологічні та організаційні аспекти самоменеджменту.

Самоменеджмент — це система самостійного управління особистістю власною діяльністю, часом, ресурсами та розвитком з метою досягнення поставлених цілей. Він поєднує психологічні механізми саморегуляції та організаційні методи планування й контролю, спрямовані на підвищення особистої ефективності [14]. Ефективний самоменеджмент передбачає раціональне використання часу та ресурсів, здатність адаптуватися до змін і впроваджувати нові методи організації власної роботи. Він є невід'ємним чинником професійного становлення особистості, підвищення її конкурентоспроможності та рівня життєвої успішності [15].

Проведена систематизація літератури дозволила виокремити чотири ключові складові, які в сукупності формують цілісну модель самоменеджменту керівників закладів охорони здоров'я (ЗОЗ): лідерство, емоційний інтелект, тайм-менеджмент та стрес-менеджмент.

Лідерство визначається як процес впливу, який інтегрує когнітивні, поведінкові та мотиваційні механізми. Міжнародні дослідження підтверджують, що розвинені лідерські компетенції опосередковують зв'язок між автономією керівника та його професійним благополуччям. Особливо значущими є навички трансформаційного лідерства.

Основні аспекти лідерства в контексті самоменеджменту керівників ЗОЗ представлено в таблиці 1.5.

Емоційний інтелект визначено центральною складовою лідерства та самоменеджменту. У контексті самоменеджменту він виступає важливим інструментом, який допомагає людині підтримувати внутрішній баланс, керувати власними ресурсами, ухвалювати зважені рішення та досягати поставлених цілей [16, 17].

Таблиця 1.5

Лідерство як складова самоменеджменту

Автор	Визначення	Тип лідерства
1	2	3
Singh et al., 2024	Лідерство – це впливовий процес, який забезпечує організаційні зміни через формування бачення, мотивацію та підтримку колективу.	Трансформаційне
Spanos et al., 2024	Лідерство визначається як здатність керівника орієнтуватися в умовах складності та невизначеності.	Адаптивне
Hu et al., 2024	Лідерство формується через коучинг, який розвиває компетенції прийняття рішень та емоційного управління.	Коучингове
Weiszbrod, 2020	Емоційний інтелект виступає центральною характеристикою лідера в медичній сфері.	Емоційно-центричне
Ward et al., 2025	Лідерство визначає якість управлінських практик і впливає на результативність медичних закладів.	Управлінське
Lopez, 2023	Лідерство – це здатність управляти невидимими бар'єрами: стресом, конфліктами, соціальною динамікою.	Психологічне
Rizwan et al., 2023	Лідерство ототожнюється з самокерованою поведінкою і є ключовим механізмом підвищення ефективності.	Самолідерство

Джерело: складено на підставі [16]

Емоційний інтелект у керівництві охороною здоров'я визначається як здатність розуміти, використовувати та управляти власними емоціями для покращення комунікації, лідерства та організаційних результатів. Дослідження

показують, що жінки-менеджери в медичних організаціях демонструють статистично вищі показники емоційного інтелекту порівняно з чоловіками.

Згідно з систематичними оглядами, емоційний інтелект керівників значущо корелює з продуктивністю персоналу, якістю командної взаємодії та ефективністю конфлікт-менеджменту. Його основні компоненти — самосвідомість, саморегуляція, соціальна чутливість та управління відносинами.

Важливим чинником є емоційна саморегуляція, що дозволяє людині зберігати працездатність у стресових ситуаціях, контролювати емоційні реакції та приймати раціональні рішення. Емоційний інтелект не лише сприяє підвищенню рівня міжособистісного розуміння, але й є основою саморегуляції. Крім того, розвиток емоційного інтелекту сприяє емоційній стійкості, що є невід'ємною умовою для підтримання високої ефективності самоменеджменту [18].

Компетенції емоційного інтелекту прямо корелюють з ефективністю керівників медичних закладів, особливо в умовах кризових ситуацій. Детальний аналіз ролі емоційного інтелекту представлено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Роль емоційного інтелекту у самоменеджменті працівників охорони здоров'я

Автори	Визначення	Ключові компоненти
1	2	3
Heikkinen et al., 2025	Емоційний інтелект – це здатність керівника розпізнавати, інтерпретувати та регулювати емоційні стани у себе та інших з метою ефективного управління і лідерства.	Самосвідомість, саморегуляція, емпатія
Kitsios et al., 2022	Визначається як інтегрована комунікаційно-перцептивна компетенція.	Соціальна обізнаність, емоційне опрацювання

Продовження табл. 1.6

1	2	3
Weiszbrod, 2020	EI розглядається як предиктор управлінської успішності й визначає здатність керівника створювати позитивний організаційний клімат.	Управління стосунками
Spanos et al., 2024	Автори трактують EI як компетенцію, що забезпечує складне когнітивно-емоційне реагування в умовах організаційної турбулентності.	Адаптивна регуляція
Hu et al., 2024	У контексті коучингу EI визначено як здатність керівника до рефлексії емоцій, що сприяє розвитку лідерської ефективності.	Рефлексивність
Singh et al., 2024	EI трактується як ключовий елемент трансформаційного лідерства, що впливає на мотивацію та поведінку працівників.	Емоційний вплив
Karsikas et al., 2025	Розглядається як чинник, що визначає здатність керівників підтримувати комунікаційну ефективність і розв'язувати конфлікти.	Соціальна взаємодія

Джерело: складено на підставі [29]

Ефективний тайм-менеджмент включає пріоритизацію завдань та стратегічне делегування. Дослідження демонструють, що керівники з розвиненими навичками делегування мають вищу продуктивність і менший рівень професійного виснаження. Це дозволяє зосередитися на стратегічних задачах, таких як забезпечення якості медичних послуг.

Організаційний аспект тайм-менеджменту передбачає раціональне планування робочого часу, визначення пріоритетів та контроль виконання завдань. Правильне використання цих методів дозволяє не лише підвищити ефективність виконання завдань, але й зберегти баланс між професійними обов'язками та особистим життям. Тайм-менеджмент формує системний підхід до діяльності, розвиває звичку планувати наперед, передбачати можливі складнощі та приймати зважені рішення в умовах обмеженого часу.

Основні методи та інструменти тайм-менеджменту представлено в таблицях 1.7 та 1.8.

Таблиця 1.7

Тайм-менеджмент і ефективне делегування як складові самоменеджменту

Автори	Визначення	Акцент
1	2	3
Guiliana & Ornstein, 2023	Тайм-менеджмент у медичній сфері – це процес структуризації робочого часу, що дозволяє керівникам ефективно координувати потоки завдань і розподіляти ресурси.	Управління часом
Guiliana & Ornstein, 2023	Делегування – це стратегічний інструмент передачі функцій з метою оптимізації навантаження і розвитку персоналу.	Делегування
Ward et al., 2025	Раціональне управління часом є критичним чинником підвищення якості управлінських рішень.	Стратегічний підхід
Singh et al., 2024	Тайм-менеджмент – одна з основ лідерської компетентності, що забезпечує ефективність прийняття рішень.	Лідерський акцент
Spanos et al., 2024	Делегування – елемент адаптивного управління, що дозволяє керівникам зосереджуватися на стратегічних завданнях.	Адаптивне управління
Van Dorssen-Boog et al., 2021	Тайм-менеджмент пов'язаний із самодетермінацією та автономною організацією праці.	Саморегуляція
Rizwan et al., 2023	Делегування є частиною самолідерства і сприяє підвищенню ефективності роботи.	Самолідерство

Джерело: складено на підставі [16]

Таблиця 1.8

Основні методи та інструменти тайм-менеджменту

Метод/Інструмент	Опис	Переваги	Приклад використання
------------------	------	----------	----------------------

1	2	3	4
Метод "Помодоро"	Метод, заснований на роботі протягом 25 хвилин з подальшою короткою перервою (5 хвилин). Після чотирьох циклів робіт — довша перерва (15-30 хвилин).	Сприяє концентрації, знижує стрес, покращує продуктивність	Використовувати для робочих завдань або навчання, коли потрібно працювати без перерв
Матриця Ейзенхауера	Розподіляє завдання на чотири категорії: важливе/термінове, важливе/не термінове, не важливе/термінове, не важливе/не термінове.	Допомагає визначити пріоритети та оптимізувати робочий процес	Використовувати для визначення, що робити спочатку, а що можна делегувати чи відкласти.
Метод "80/20" (Принцип Парето)	80% результатів отримуються від 20% зусиль. Метод допомагає зосередитись на найбільш продуктивних завданнях.	Покращує ефективність, дозволяє фокусуватися на головному.	Виділити основні завдання, які принесуть найбільший результат у короткий період часу.
Список справ (To-Do List)	Спрощена форма запису завдань, що допомагає слідкувати за їх виконанням.	Легко використовувати, підвищує організованість	Створити список на день, тиждень або місяць з виконанням найважливіших завдань.
Техніка "Time Blocking"	Поділити день на блоки часу для конкретних завдань або типів діяльності.	Спрощує управління часом, допомагає зосередитися на одному завданні одночасно.	Розпланувати день, виділяючи окремі блоки для роботи, відпочинку, занять спортом тощо.

Продовження табл. 1 .8

1	2	3	4
---	---	---	---

Програмне забезпечення для тайм-менеджменту (Trello, Todoist, Notion)	Цифрові інструменти для створення списків справ, відслідковування прогресу та управління проектами.	Універсальність, можливість роботи в команді, синхронізація з різними пристроями	Використовувати для управління проектами, відслідковування завдань або створення персональних планів
---	---	--	--

Джерело: складено на підставі [18]

Стрес-менеджмент — це процес активного управління стресовими ситуаціями з метою зниження їх негативного впливу на фізичне і психічне здоров'я людини. Це набір методів і стратегій, спрямованих на контроль стресових ситуацій, зниження їхнього впливу і збереження психоемоційного балансу. Враховуючи постійну напругу в сучасному світі, вміння справлятися зі стресом є важливим аспектом особистісного розвитку, а також критично важливим для ефективної роботи й загального благополуччя.

Управління стресом є критичним елементом самоменеджменту, оскільки керівники мають високий ризик професійного вигорання. Міжнародні програми доводять ефективність практик усвідомленості та інтервенцій резильєнтності, які значно знижують ризики виснаження.

Стрес може бути як позитивним, так і негативним. Еустрес (позитивний стрес) — стимулює активність, мотивує і може бути корисним для розвитку та досягнення цілей. Дистрес (негативний стрес) — може призвести до вигорання, тривоги, депресії, зниження продуктивності та фізичних хвороб.

Стрес у діяльності керівника може виникати через різні фактори:

- Робочі вимоги та тиск: необхідність прийняття рішень у складних ситуаціях, високі вимоги до результатів, обмеження в часі.
- Конфлікти в колективі: розбіжності між співробітниками, управлінські проблеми, відсутність взаєморозуміння в команді.
- Відповідальність: керівник несе повну відповідальність за результат діяльності організації, що підвищує рівень стресу.

- Зовнішні фактори: економічні кризи, політичні зміни, зміни в законодавстві, коливання на ринку.
- Лідерський тиск: необхідність мотивувати команду, знаходити підхід до кожного співробітника, приймати стратегії для розвитку організації [20].

Синдром вигорання серед медичних працівників характеризується емоційним виснаженням, деперсоналізацією та зниженням особистих досягнень, що негативно впливає на якість медичної допомоги. Програми зниження стресу на основі усвідомленості демонструють значну ефективність у покращенні психологічного функціонування медичних працівників.

Систематичний огляд підтверджує, що як організаційні, так і індивідуальні втручання є необхідними для комплексного управління стресом у медичних працівників. Робочі інтервенції для покращення благополуччя медсестер, лікарів та інших медичних працівників показують позитивні результати при системному підході.

Особливості стрес-менеджменту в охороні здоров'я представлено в таблиці 1.9.

Ефективний самоменеджмент керівників закладів охорони здоров'я ґрунтується на інтеграції чотирьох ключових складових: лідерства, емоційного інтелекту, тайм-менеджменту та стрес-менеджменту.

Таблиця 1.9

Стрес-менеджмент і профілактика професійного вигорання як складові ефективного самоменеджменту в охороні здоров'я

Автори	Наукове визначення	Рівень інтервенцій
1	2	3
Catapano et al., 2023	Стрес-менеджмент визначається як система організаційних і індивідуальних інтервенцій, що спрямовані на зниження навантаження.	Організаційний + індивідуальний

Продовження табл.1.9

1	2	3
---	---	---

Catapano et al., 2024	Описується як стратегія підтримки психологічної стійкості персоналу через системні зміни і навчальні програми.	Організаційний
Cohen et al., 2023	Профілактика вигорання трактується як комплексна програма, що включає структурні зміни, тренінги, супервізії та майндфулнес-практики.	Комбінований
Khammissa et al., 2022	Вигорання визначається як хронічне емоційне виснаження, що виникає через дисбаланс вимог і ресурсів у медичній сфері.	Індивідуальний
Kriakous et al., 2021	Стрес-менеджмент через MBSR (програму зниження стресу на основі усвідомленості) визначено як ефективний інструмент зниження тривожності та емоційного виснаження.	Індивідуальний
Lopez, 2023	Стрес-менеджмент розглядається як частина управлінської стійкості керівників.	Індивідуально-керівний
Spanos et al., 2024	Профілактика вигорання включає розвиток компетенцій адаптивності та саморегуляції.	Психологічний

Джерело: складено на підставі [16]

Ці компоненти взаємопов'язані та доповнюють один одного, формуючи цілісну систему управління особистою ефективністю в умовах високих професійних вимог та постійного стресу, характерних для сфери охорони здоров'я.

1.3 Особливості самоменеджменту керівників державних установ охорони здоров'я.

Для керівників державних установ охорони здоров'я самоменеджмент набуває особливої важливості, оскільки вимагає балансу між стратегічним плануванням та щоденним управлінням ресурсами в умовах специфічних обмежень державного сектору. На відміну від керівників приватних медичних

закладів, керівники державних установ працюють в умовах жорстких нормативних рамок, бюджетних обмежень та багаторівневої підзвітності.

Самоменеджмент є ключовим для керівників закладів охорони здоров'я, оскільки він прямо впливає на управлінську ефективність, якість медичних послуг і загальний успіх організації в умовах обмежених ресурсів.

Самоменеджмент керівників державних установ охорони здоров'я має специфічні особливості. Керівник має забезпечити відповідність стратегічних і поточних цілей державним пріоритетам у сфері охорони здоров'я, нормативним актам і бюджетним обмеженням. Це вимагає балансу між довгостроковими цілями (розвиток медичних послуг, покращення інфраструктури) і поточними завданнями (управління персоналом, оптимізація витрат, виконання державних програм).

Вміння ефективно планувати день, встановлювати пріоритети та делегувати завдання є критично важливим в умовах багаторівневої підзвітності. Часті зміни у нормативній базі потребують особливої гнучкості та здатності швидко перебудовувати управлінські процеси [24].

Державна служба передбачає підвищену вимогливість до етичної поведінки, дотримання професійної етики, антикорупційних принципів та прозорості в прийнятті рішень. Керівники мають бути здатні мотивувати персонал в умовах обмежених можливостей матеріального стимулювання, формувати відданість місії служіння суспільству.

Керівник часто стикається з необхідністю приймати важливі рішення в умовах невизначеності, множинних нормативних обмежень та браку ресурсів. Здатність орієнтуватися на медичні інновації та державну політику є критично важливою для забезпечення якості медичної допомоги.

Ефективна комунікація з підлеглими, пацієнтами та державними органами є важливою складовою самоменеджменту. Керівник має бути здатним чітко передавати інформацію, мотивувати команду та взаємодіяти з різними стейкхолдерами в умовах багаторівневої підзвітності.

Керівники повинні вміти адаптуватися до нових медичних технологій, змін у законодавстві, реформ системи фінансування та швидко реагувати на виклики.

Комплексний аналіз аспектів самоменеджменту для керівників державних закладів охорони здоров'я, їх змістовного наповнення, специфічних особливостей та практичних інструментів реалізації представлено в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10

Ключові аспекти самоменеджменту для керівників державних закладів охорони здоров'я

Аспект самоменеджменту	Зміст / Характеристика	Особливості для керівників державних закладів охорони здоров'я	Приклади / Інструменти
Цілепокладання	Уміння визначати стратегічні та поточні цілі діяльності.	Цілі мають відповідати державним пріоритетам у сфері охорони здоров'я, нормативним актам і бюджетним обмеженням.	Стратегічне планування, SMART-цілі, державні програми.
Самоконтроль і самооцінка	Аналіз власної ефективності, дисципліна, контроль емоцій.	Необхідність зберігати професійну стабільність у кризових ситуаціях (ресурсів).	Зворотний зв'язок, самоаналіз, рефлексивні щоденники.
Саморозвиток і навчання	Постійне вдосконалення професійних знань, лідерських та управлінських навичок	Потреба орієнтуватися на медичні інновації та державну політику в охороні здоров'я	Курси НСЗУ, тренінги МОЗ, професійні спільноти, e-learning.

Джерело: складено на підставі [19]

Комплексне використання інструментів планування, делегування, самоконтролю та стресостійкості дозволяє керівникам зберігати особисту ефективність в умовах нормативних обмежень та високого рівня підзвітності.

Сучасні дослідження підтверджують ключову роль коучингу у формуванні ефективного самоменеджменту керівників охорони здоров'я. Коучинг визначається як структурована взаємодія, спрямована на розвиток лідерського потенціалу, трансформаційного лідерства та здатності орієнтуватися в умовах складності. Систематизація сучасних наукових підходів до ролі коучингу у формуванні ефективного самоменеджменту керівників представлена в таблиці 1.11.

Таблиця 1.11

Роль коучингу у формуванні ефективного самоменеджменту

Джерело	Визначення	Основний ефект
1	2	3
Hu et al., 2024	Коучинг – це структурована взаємодія, спрямована на розвиток лідерського потенціалу керівників охорони здоров'я.	Лідерський розвиток
Singh et al., 2024	Коучинг виступає інструментом трансформаційного лідерства.	Трансформація
Spanos et al., 2024	Коучинг допомагає керівникам орієнтуватися в умовах складності.	Адаптивність
Lopez, 2023	Коучинг підсилює психологічну стійкість та рефлексивність.	Резильєнтність
Weiszbrod, 2020	Коучинг сприяє розвитку емоційного інтелекту.	Емоційна компетентність
Van Dorssen-Boog et al., 2020	Коучинг посилює залученість і сприяє профілактиці вигорання.	Підвищення залученості
Rizwan et al., 2023	Коучинг інтегрується в систему самолідерства.	Саморегуляція

Джерело: складено на підставі [20]

Коучинг є перспективним інструментом розвитку самоменеджменту керівників державних установ охорони здоров'я, оскільки сприяє формуванню трансформаційного лідерства, емоційного інтелекту, адаптивності та резильєнтності.

В умовах динамічного розвитку медичної науки, цифровізації та реформування системи охорони здоров'я управління знаннями набуває статусу критичної управлінської компетенції. Управління знаннями визначається як здатність керівника ідентифікувати, інтегрувати та застосовувати релевантні наукові дані для прийняття доказово обґрунтованих управлінських рішень.

Для керівників державних установ управління знаннями набуває додаткового значення у контексті необхідності орієнтуватися в складній нормативно-правовій базі, постійно оновлюваних медичних протоколах та державних стандартах. Сучасні дослідження підтверджують, що управління знаннями є ключовим чинником підвищення якості медичного обслуговування та необхідною умовою навігації в умовах складності та цифровізації. Детальний аналіз підходів провідних дослідників до розуміння управління знаннями як компетенції керівника охорони здоров'я представлено в таблиці 1.12.

Таблиця 1.12

Управління знаннями як компетенція керівника охорони здоров'я

Джерело	Визначення	Управлінський аспект
1	2	3
Karsikas et al., 2025	Управління знаннями – це здатність керівника ідентифікувати, інтегрувати та застосовувати релевантні наукові дані для прийняття рішень.	Доказове управління
Ward et al., 2025	Управління знаннями є ключовим чинником підвищення якості медичного обслуговування.	Якість

Продовження табл. 1.12

Singh et al., 2024	Визначається як частина стратегічного бачення лідера.	Стратегічність
Spanos et al., 2024	Управління знаннями необхідне для навігації в умовах складності та цифровізації.	Цифрова компетентність
Hu et al., 2024	Коучингові програми включають розвиток здатності до аналізу даних як частину лідерства.	Аналітичність
Lopez, 2023	Знання виступають ресурсом протистояння управлінським викликам.	Резильєнтність
Rizwan et al., 2023	Управління знаннями інтегрується в механізми самолідерства.	Саморозвиток

Джерело: складено на підставі [21]

Управління знаннями є критичною компетенцією для керівників державних установ охорони здоров'я, що дозволяє приймати доказово обґрунтовані рішення в умовах обмежених ресурсів та забезпечувати високу якість медичних послуг.

Самоменеджмент керівників державних установ має суттєві відмінності, зумовлені необхідністю відповідності державним пріоритетам, нормативним обмеженням, багаторівневою підзвітністю та високим рівнем відповідальності за здоров'я населення.

Висновки до розділу 1

Таким чином, самоменеджмент є не лише інструментом особистої організації, а й важливим фактором, що сприяє підвищенню управлінської ефективності. Він сприяє розвитку не тільки окремого керівника, а й всього колективу чи організації в цілому. Він охоплює чотири ключові складові: лідерство, емоційний інтелект, тайм-менеджмент, стрес-менеджмент.

Самоменеджмент є ключовим для керівників закладів охорони здоров'я, оскільки він прямо впливає на управлінську ефективність, якість медичних послуг і загальний успіх організації. Керівники медичних закладів часто працюють в умовах обмежених ресурсів, таких як фінанси, персонал і час. Вміння раціонально планувати та ефективно розподіляти ці ресурси дає змогу знизити витрати і підвищити продуктивність роботи. Це дозволяє зберігати високу якість медичних послуг навіть за умов обмежених ресурсів.

Самоменеджмент дає можливість керівникам не лише ефективно управляти поточними завданнями, а й стратегічно розвивати заклад у довгостроковій перспективі. Це включає визначення стратегічних цілей, розробку планів для розвитку інфраструктури, впровадження нових технологій та удосконалення медичних стандартів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖЛІКСЛУЖБИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1 Дослідження діяльності Держлікслужби у Тернопільській області

Держлікслужба є органом виконавчої влади, який здійснює контроль за обігом лікарських засобів та забезпечує безпеку використання лікарських засобів, їх якість, ефективність та доступність для населення.

Основними напрямками діяльності Держлікслужби є:

- Ліцензування діяльності фармацевтичних підприємств:
- Видача ліцензій на виробництво та реалізацію лікарських засобів.
- Контроль за якістю лікарських засобів:
- Проведення інспекцій на підприємствах, що виробляють або реалізують лікарські засоби, для забезпечення їх відповідності стандартам якості та безпеки.
- Моніторинг обігу наркотичних та психотропних речовин:
- Забезпечення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, виявлення та припинення незаконного обігу.
- Інформаційно-освітня діяльність:
- Проведення тренінгів, консультацій та інформування громадян і медичних працівників про безпечне використання лікарських засобів.
- Наукові та дослідницькі заходи:
- Співпраця з науковими установами для розвитку нових методів контролю за якістю лікарських засобів.

Основною метою діяльності Держлікслужби є забезпечення громадян України доступними та безпечними лікарськими засобами, а також контроль за їх обігом в Україні для запобігання використанню неякісних чи небезпечних ліків. Крім того, важливими цілями є:

- Підвищення рівня довіри до медичних препаратів серед населення.
- Забезпечення ефективного контролю за обігом наркотичних засобів і психотропних речовин, запобігання їх незаконному використанню.
- Впровадження міжнародних стандартів для фармацевтичної діяльності в Україні.

Структура Держлікслужби передбачає централізовану систему, яка включає центральний апарат і територіальні органи. Територіальні органи Держлікслужби функціонують у кожній області, виконуючи державні функції на регіональному рівні. Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Тернопільській області підпорядковується центральному апарату та у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Кабінету Міністрів, наказами Міністерства охорони здоров'я та Держлікслужби.

Завданням Держлікслужби у Тернопільській області є реалізація повноважень Держлікслужби на території Тернопільської області. Структура Держлікслужби у Тернопільській області включає: керівництво (начальник служби); сектор державного контролю у сфері обігу лікарських засобів, медичної продукції та наркотичних засобів; лабораторію з контролю якості лікарських засобів та медичної продукції; головного спеціаліста-бухгалтера; головного спеціаліста з питань персоналу.

Регламент Держлікслужби у Тернопільській області – це внутрішній документ, що визначає правила і процедури здійснення діяльності, забезпечує стандартизацію роботи та підвищує ефективність процесів. Він містить правила взаємодії з органами державної влади, підприємствами та громадянами [25].

Система організаційних документів включає: положення про організаційну структуру – описує систему взаємозв'язків, повноважень та відповідальності; положення про підрозділи – встановлює функції, повноваження та відповідальність кожного відділу [26]; посадові інструкції – визначають обов'язки, права та кваліфікацію працівників на конкретних посадах [27]. Регламент обов'язковий для всіх працівників Держлікслужби та забезпечує: підвищення прозорості діяльності; уніфікацію та стандартизацію процесів;

дотримання законодавства та міжнародних стандартів; покращення взаємодії з громадянами та підприємствами. Типова структура регламенту представлена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Структура регламенту

Компонент	Що містить
1	2
Назва і мета	Чітке формулювання, для чого створено регламент — для чіткішої координації, якості, відповідальності і т. ін.
Сфера застосування	Які підрозділи, які процеси або ситуації регламентуються.
Структура / учасники	Хто відповідає за різні етапи: керівники, підрозділи, службовці, можливо зовнішні учасники.
Процедури / етапи	Послідовність дій, строки, умови початку і завершення різних етапів, якщо є межі часу або ресурсів.
Повноваження / відповідальність	Хто відповідає за що, які рішення можуть приймати, які дії обов'язкові.
Взаємодія та координація	Горизонтальна і вертикальна взаємодія, комунікація між підрозділами, порядок обміну інформацією.
Контроль і моніторинг	Яким чином буде перевірятися дотримання регламенту, які показники, хто звітує, які наслідки порушень.
Оновлення / коригування	Процедури перегляду регламенту: хто і коли може ініціювати, як вносити зміни, узгодження нових версій.

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Управління в Держлікслужби у Тернопільській області поєднує різні підходи, характерні для державного регулювання та управління якістю. Їхня сукупність забезпечує реалізацію основних завдань, спрямованих на контроль якості та безпеки лікарських засобів і медичних виробів, а також на обіг наркотичних засобів. Підходи до управління в Держлікслужби у Тернопільській області наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Підходи до управління в Службі

Підхід	Суть підходу	Прояв у діяльності Держлікслужбі
1	2	3
Системний	Розгляд органу як єдиної системи взаємопов'язаних елементів	Взаємодія центрального апарату, територіальних органів підпорядкованих держпідприємств
Процесний	Управління як сукупність безперервних процесів	Оптимізація та узгодженість процесів контролю, нагляду та регулювання
Ситуаційний	Адаптація управління до умов зовнішнього і внутрішнього середовища	Оперативне реагування на непередбачувані події (зміни законодавства, ризику на ринку ліків)
Інформаційно-комунікаційний	Роль інформації та комунікацій як основи для прийняття рішень	Електронні системи обліку; ЄАІС; аналіз експертних висновків; прозорі комунікації зі ЗМІ та громадськістю
Правовий та адміністративний	Діяльність, заснована на нормах законодавства та регламентах	Виконання контрольних функцій згідно з нормативно-правовими актами; правомірність рішень

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Тісна співпраця з міжнародними установами та організаціями, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) та інші, що дозволяє

впроваджувати міжнародні стандарти та підвищувати рівень національної фармацевтичної безпеки.

Ці інструменти дозволяють Держлікслужби у Тернопільській області ефективно керувати процесами в фармацевтичній сфері, забезпечувати доступність та якість медичних засобів, а також контролювати безпеку населення.

Внутрішні стандарти Держлікслужби у Тернопільській області визначають вимоги до організації та проведення діяльності, яка пов'язана з контролем за лікарськими засобами, медичними виробами та фармацевтичними процесами. Вони охоплюють всі аспекти діяльності служби: від реєстрації лікарських засобів до контролю їх обігу на ринку. У 2014 році система управління якістю Держлікслужби була сертифікована на належність вимогам стандарту ISO 9001:2008 аудиторською компанією TUV Rheinland® (Німеччина).

У своїй роботі Держлікслужба у Тернопільській області керується: законами України «Про лікарські засоби», «Про медичні вироби», «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»; кодексом України про адміністративні правопорушення; постановами Кабінету Міністрів України; міжнародними стандартами та директивами ЄС; наказами та розпорядженнями Держлікслужби; настановою з якості та стандартними операційними процедурами (СОП).

Управління персоналом у Держлікслужби у Тернопільській області має свої специфічні підходи, оскільки ця організація є частиною державного управління і займається важливою сферою — контролем за безпекою лікарських засобів, медичних виробів та наркотичних засобів. Для ефективного виконання функцій контролю, перевірок і нагляду за обігом лікарських засобів та медичних виробів, необхідно, щоб працівники мали відповідну освіту та досвід у галузі фармацевтики, медицини, хімії, біології, а також знання в сфері правових норм. Держлікслужба у Тернопільській області активно підтримує процеси навчання своїх співробітників для підвищення їхніх професійних знань і навичок, а також

для ознайомлення з останніми змінами в законодавстві та міжнародних стандартах.

Кошти, що надходять на забезпечення діяльності служби (бюджетні кошти). Важливими є належні ресурси для фінансування тренінгів, закупівлі нового обладнання, оновлення матеріально-технічної бази.

Проведено SWOT-аналіз Держлікслужби у Тернопільській області (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз діяльності Держлікслужби у Тернопільській області

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока кваліфікація персоналу	Обмежене фінансування
Чітка організаційна структура	Бюрократія та корупційні ризики
Використання сучасних ІТ-систем	Низька координація між державними органами
Міжнародна співпраця та стандарти	Недосконалість деяких регуляторних актів
Мобільність і оперативність	Обмеження у кадровому потенціалі
Можливості	Загрози
Вдосконалення законодавства	Ризик фальсифікації та контрабанди ліків
Співпраця з міжнародними організаціями	Застарілість регуляцій та законодавчих ініціатив
Цифровізація процесів	Зміни у фінансуванні та державних пріоритетах
Підвищення обізнаності громадськості	Підвищення вимог до фармацевтичних ринків

Джерело: власна розробка

SWOT-аналіз виявив сильні сторони, такі як висока кваліфікація персоналу та використання сучасних ІТ-систем, а також слабкі сторони — обмежене фінансування та бюрократичні процеси.

Основними джерелами фінансування діяльності Держлікслужби у Тернопільській області є державний бюджет України — через бюджетну програму центрального апарату служби. Наприклад, на 2024 рік по програмі КПКВК 2307010 «Керівництво та управління у сфері лікарських засобів та контролю за наркотиками» передбачено кошти на утримання апарату і територіальних органів. Розрахунок видатків наведений у Додатку Д. Порівняльні показники за 2021 – 2023 роки наведені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка видатків Держлікслужби у Тернопільській області за 2021–2023 роки

Показник	2021 рік (тис. грн)	2022 рік (тис. грн)	2023 рік (тис. грн)	Зміна 2023/2021 (%)
1	2	3	4	5
РАЗОМ Видатки	116 175	128 300	265 800	+128.8%
КЕКВ 2210 (Матеріали)	9 000	10 000	10 500	+16.7%
КЕКВ 2250 (Відрядження)	10 000	14 000	16 000	+60.0%
КЕКВ 2270 (Комунальні)	97 175	104 300	106 400	+9.5%

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Держлікслужба у Тернопільській області — є некомерційним державним закладом, тому «послуги або обсяги реалізації продукції» зазвичай показуються кількістю наданих адміністративних/контрольних послуг (проведених перевірок, лабораторних досліджень, відповідей на звернення).

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року №303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» у 2022, 2023 та 2024 роках планові перевірки у сфері контролю якості лікарських засобів, дотримання ліцензійних

умов їх виробництва (виготовлення) в аптеках, оптової та роздрібної торгівлі, а також державного ринкового нагляду не проводилися.

У 2023 році проведено 49 позапланових перевірок суб'єктів господарювання (43 – за скаргами, 6 – за заявами), за результатами яких видано 9 приписів та складено 5 адміністративних протоколів. Здійснено контроль якості 67 729 ввезень лікарських засобів, видано 66 963 позитивних та 91 негативний висновок (табл.).

За I-III квартали 2025 року проведено 20 перевірок дотримання ліцензійних умов (15 планових, 5 позапланових), 29 перевірок контролю якості лікарських засобів (20 планових, 9 позапланових) та 42 перевірки державного ринкового нагляду медичних виробів (28 планових, 14 позапланових). За результатами перевірок видано 60 приписів/розпоряджень, складено 33 адміністративних протоколи, накладено штрафів на загальну суму 586 160 грн. Основні результати діяльності Держлікслужби у Тернопільській області за 2021–2023 роки наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Основні результати діяльності Держлікслужби у Тернопільській області

Рік/ Період	Напрямок контролю (тип заходу)	Кількість заходів / Об'єкт контролю	Ключові результати / санкції
1	2	3	4
2023	Позапланові перевірки СГД (суб'єктів господарювання)	49 перевірок (43 – за скаргами, 6 – за заявами СГД)	Видано: 9 приписів; Складено: 5 адміністративних протоколів
2023	Контроль якості імпорту ЛЗ (лікарських засобів)	67729 ввезень ЛЗ	Видано: 66963 позитивних висновки; Видано: 91 негативний висновок

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4
I–III кв. 2025	Контроль дотримання Ліцензійних умов (опт, роздріб, виробництво)	Всього: 20 перевірок (15 планових, 5 позапланових)	Видано: 10 розпоряджень про усунення порушень
I–III кв. 2025	Контроль якості ЛЗ (дотримання вимог законодавства)	Всього: 29 перевірок (20 планових, 9 позапланових/медичне використання)	Видано: 26 приписів; Складено: 16 адмінпротоколів; Накладено штрафів: 5950,00 грн (ст. 167 КУпАП) + 2210,00 грн (ст. 168 КУпАП)
2025	Державний ринковий нагляд (мед. вироби)	Всього: 42 перевірки (28 планових, 14 позапланових)	Видано: 24 рішення про обмежувальні заходи; Складено: 12 протоколів; Накладено штрафів: 578 000,00 грн

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Лабораторія Держлікслужби здійснила контроль якості 27 зразків очищеної води та 12 зразків води для ін'єкцій за запитами уповноважених осіб аптечних закладів, які мають ліцензію на виробництво (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки. За результатами лабораторного аналізу було видано 13 позитивних висновків.

Також ще один з основних процесів, що відбуваються у Держлікслужби є відбір зразків лікарських засобів та направлення їх на лабораторний аналіз, наведений на Рис 2.1.

Зразки лікарських засобів

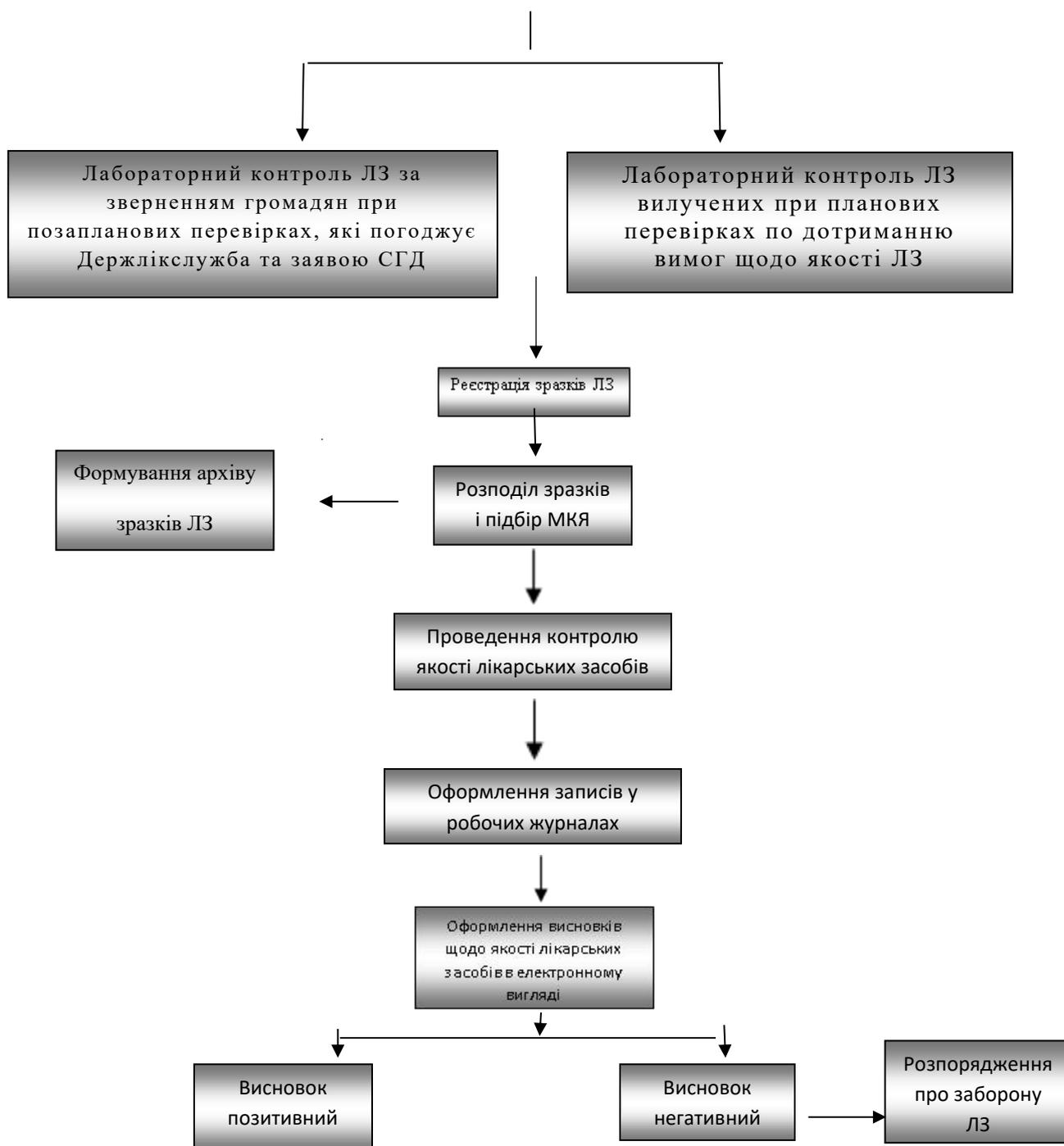

Рис. 2.1 Відбір зразків лікарських засобів та направлення їх на лабораторний аналіз

Джерело: власна розробка

Дослідження діяльності Держлікслужби у Тернопільській області свідчить про:

1. Системний характер організації – чітка структура, регламентовані процедури та багаторівневий контроль забезпечують ефективне виконання державних функцій у сфері обігу лікарських засобів.
2. Високу адаптивність – попри обмеження воєнного стану, Служба продовжує здійснювати контрольні функції через механізм позапланових перевірок, забезпечуючи безпеку лікарських засобів та медичних виробів.
3. Професійний потенціал – наявність кваліфікованого персоналу та власної лабораторної бази дозволяє виконувати повний цикл контрольних заходів від перевірки до лабораторних досліджень.
4. Потребу у розвитку – виявлені слабкі сторони (обмежене фінансування, бюрократичні процедури, недостатня координація) вказують на необхідність подальшого вдосконалення організаційних та управлінських процесів.
5. Ефективність контролю – значні обсяги перевірок (понад 90 заходів за 9 місяців 2025 року) та накладені санкції демонструють активну роботу щодо забезпечення дотримання законодавства суб'єктами господарювання.

Подальше підвищення ефективності діяльності Держлікслужби вимагає цифровізації процесів, удосконалення міжвідомчої взаємодії та оптимізації регламентних процедур, що становитиме основу для наступних розділів дослідження.

Важливим складником аналізу діяльності Держлікслужби у Тернопільській області є характеристика її кадрового потенціалу, оскільки саме персонал забезпечує виконання контрольних, наглядових та управлінських функцій у сфері обігу лікарських засобів і контролю за наркотичними речовинами. Кількісний склад, структура та динаміка персоналу безпосередньо впливають на ефективність функціонування служби, рівень управлінського навантаження та вимоги до самоменеджменту керівного персоналу.

Організаційна структура Держлікслужби у Тернопільській області сформована відповідно до покладених на неї завдань та включає такі основні структурні

підрозділи: керівництво служби (начальник Держлікслужби у Тернопільській області); сектор державного контролю у сфері обігу лікарських засобів, медичної продукції та наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів; лабораторія з контролю якості лікарських засобів та медичної продукції; бухгалтерія; відділ по роботі з персоналом.

Зазначені підрозділи забезпечують реалізацію контрольних, адміністративних, фінансових та кадрових функцій служби, а також формують основу для здійснення управлінської діяльності на регіональному рівні.

Аналіз динаміки чисельності персоналу Держлікслужби у Тернопільській області за 2021–2025 рр. свідчить про поступові організаційні зміни та розширення кадрового складу (табл. 2.6). У 2021–2023 роках загальна чисельність працівників становила 8 осіб, з яких 4 належали до керівного складу. У зв'язку з скасуванням Мораторію на проведення перевірок з якості лікарських засобів, починаючи з 2024 року у структурі служби збільшили штат Лабораторії з контролю якості лікарських засобів, а саме: завідувач лабораторії, провідний фахівець лабораторії.

Це спричинило зростання загальної чисельності персоналу до 11 осіб і збільшення кількості керівників до 5 осіб. У 2025 році структура та чисельність персоналу залишилися стабільними, що свідчить про завершення етапу організаційного формування служби на регіональному рівні.

Аналіз показників руху персоналу за досліджуваний період свідчить про відносну стабільність кадрового складу Держлікслужби у Тернопільській області. У 2021–2023 рр. рух кадрів був мінімальним і не супроводжувався суттєвими змінами чисельності персоналу. Збільшення кількості працівників у 2024 році було пов'язане не з плинністю кадрів, а з організаційним розширенням структури служби та з розширенням повноважень лабораторії з контролю якості лікарських засобів. У 2025 році показники руху персоналу характеризуються стабільністю, що свідчить про сформований кадровий склад.

Таблиця 2.6

Динаміка чисельності та структури персоналу Держлікслужби у Тернопільській області у 2021–2025 рр.

Рік	Загальна чисельність персоналу, осіб	Кількість керівників, осіб	Кількість інших працівників, осіб	Структурні особливості
2021	8	4	4	Структура без змін
2022	8	4	4	Структура без змін
2023	8	4	4	Структура без змін
2024	11	5	6	Призначено завідувача лабораторії та додано провідного фахівця
2025	11	5	6	Структура стабілізована

Джерело: узагальнено на підставі даних Держлікслужби у Тернопільській області

Збільшення чисельності персоналу та ускладнення організаційної структури зумовили перерозподіл управлінських функцій і підвищення рівня відповідальності керівників структурних підрозділів, зокрема начальника служби, керівника сектору державного контролю, керівника лабораторії, керівника бухгалтерії та керівника відділу по роботі з персоналом. Це, у свою чергу, підсилює вимоги до ефективної самоорганізації, планування робочого часу, управління професійним навантаженням і стресостійкості керівного персоналу.

Таким чином, аналіз кадрового потенціалу Держлікслужби у Тернопільській області (чисельність, структура та рух персоналу) підтвердив зростання управлінського навантаження та актуальність удосконалення самоменеджменту керівників.

2.2 Оцінка рівня самоменеджменту керівного персоналу

Оцінка рівня самоменеджменту керівного персоналу — це процес аналізу та вимірювання здатності керівників ефективно управляти своїм часом, ресурсами, емоціями та обов'язками для досягнення високих результатів у роботі. Для оцінки цього рівня використовуються різноманітні методи, що

дозволяють виявити сильні та слабкі сторони керівників у контексті самоуправління.

Для комплексної оцінки самоменеджменту керівників використано низку стандартизованих методик з доведеною валідністю та надійністю. Характеристика методик представлена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Характеристика методик комплексного дослідження самоменеджменту керівників

Назва методики (аббревіатура)	Автори, рік	Суть	Шкала оцінювання
Time Management Behavior Scale (TMBS)	Macan, T. H., Shahani, C., Dipboye, R. L., & Phillips, A. P. (1990)	Тайм-менеджмент	шкала Лайкерта Загальний діапазон: 33–165 балів
Perceived Stress Scale (PSS-10)	Cohen, S., Kamarck, T., & Mermelstein, R. (1983)	Сприйняття стресу (наскільки життєві ситуації сприймаються як стресові за останній місяць)	шкала Лайкерта Загальний діапазон: 0–40 балів
Revised Self-Leadership Questionnaire (RSLQ)	Houghton, J. D., & Neck, C. P. (2002)	Самолідерство (здатність свідомо впливати на свої думки та поведінку)	шкала Лайкерта Загальний діапазон: 35–175 балів
Maslach Burnout Inventory – Human Services Survey (MBI-HSS)	Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981); Maslach, Jackson, & Leiter, M. P. (1996)	Професійне вигорання (емоційне виснаження EE, деперсоналізація DP особисті досягнення PA)	7-бальна шкала: Діапазони: EE 0–54, DP 0–30, PA 0–48

Джерело: складено на підставі [42]

Повні версії опитувальників представлені в Додатку А.

Шкала поведінки тайм-менеджменту (TMBS) оцінює навички встановлення цілей, планування, організації робочого процесу та контролю використання часу. Методика включає 34 твердження, що дозволяють

діагностувати рівень розвитку компетенцій управління часом у професійній діяльності.

Шкала сприйняття стресу (PSS-10) вимірює суб'єктивну оцінку життєвих ситуацій як непередбачуваних, неконтрольованих та перевантажених за останній місяць. Методика складається з 10 питань і широко застосовується для оцінки стресу в професійних групах високого ризику.

Опитувальник самолідерства (RSLQ) діагностує здатність особистості до саморегуляції через когнітивні стратегії (візуалізація, самодіалог), поведінкові стратегії (самоспостереження, самонагорода) та природні стратегії винагороди (фокусування на приємних аспектах роботи). Складається з 35 тверджень, що охоплюють дев'ять субшкал самолідерства.

Опитувальник професійного вигорання Маслач (MBI-HSS) є золотим стандартом оцінки синдрому вигорання серед працівників сфери охорони здоров'я. Методика оцінює три компоненти: емоційне виснаження (9 питань), деперсоналізацію (5 питань) та особисті досягнення (8 питань).

Дослідження проведено серед керівників Держлікслужби Тернопільської області (n=5). Характеристика вибірки представлена в таблиці 2.8. та на рис 2.2

Таблиця 2.8

Характеристика вибірки дослідження

Параметр	Розподіл
Стать	Жінки: 60,0% (3 особи); Чоловіки: 40,0% (2 особи)
Рівень управління	Керівники різних рівнів управління

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

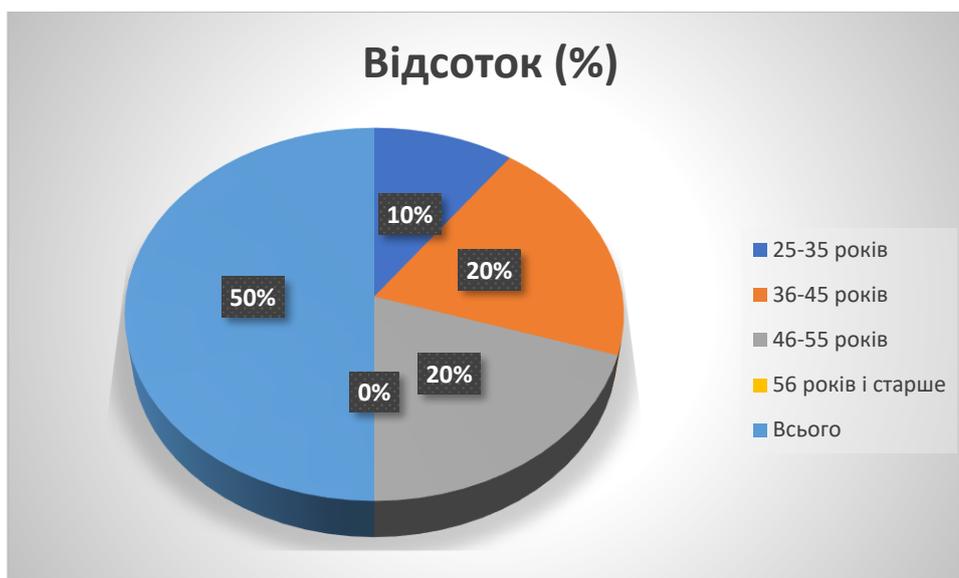

Рис.2.2 Характеристика вибірки за віком

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Первинні дані та описова статистика результатів представлені в таблицях 2.9 та 2.10.

Таблиця 2.9

Первинні дані дослідження самоменеджменту керівників Держлікслужби у Тернопільській області (n=5)

TMBS (165)	PSS-10 (40)	RSLQ (175)	MBI-EE (54)	MBI-DP (30)	MBI-PA (48)
138	16	142	22	8	38
125	19	128	25	10	35
142	14	151	18	6	42
118	22	115	28	12	30
149	12	158	15	5	44

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Примітка: У дужках зазначено максимально можливий бал за кожною методикою. MBI-EE – емоційне виснаження, MBI-DP – деперсоналізація, MBI-PA – особисті досягнення

Таблиця 2.10

Описова статистика результатів дослідження

Показник	Тайм-менеджмент	Стрес-менеджмент	Само-лідерство	Професійне вигорання		
	TMBS	PSS-10	RSLQ	MBI-EE	MBI-DP	MBI-PA
Середнє значення (M)	134,40	16,60	138,80	21,60	8,20	37,80
Стандартне відхилення (SD)	12,41	3,91	16,87	5,13	2,77	5,45
Мінімальне значення	118	12	115	15	5	30
Максимальне значення	149	22	158	28	12	44
Медіана	138	16	142	22	8	38
% від максимуму	81,45%	41,50%	79,31%	40,00%	27,33%	78,75%

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Результати свідчать про високий рівень тайм-менеджменту (81,45% від максимуму) та самолідерства (79,31%), помірний рівень стресу (41,50%) та середні показники професійного вигорання з емоційним виснаженням на рівні 40%.

Аналіз розподілу респондентів за рівнями розвитку компетенцій представлено в таблиці 2.11.

Більшість керівників (60,0%) демонструють високий рівень тайм-менеджменту та самолідерства. Водночас, 80,0% перебувають у діапазоні помірному стресу, а 80,0% мають середній або високий ризик професійного вигорання.

Розподіл респондентів за рівнями розвитку компетенцій

Рівень	TMBS	PSS-10	RSLQ	Вигорання (MBI)
Низький	1 (20,0%)	1 (20,0%)*	1 (20,0%)	1 (20,0%)
Середній	1 (20,0%)	4 (80,0%)**	1 (20,0%)	3 (60,0%)
Високий	3 (60,0%)	0 (0%)***	3 (60,0%)	1 (20,0%)

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Кореляційний аналіз взаємозв'язків між компонентами самоменеджменту представлено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Кореляційний аналіз взаємозв'язків між компонентами самоменеджменту

	TMBS	PSS-10	RSLQ	MBI-EE	MBI-DP
TMBS	1,00	-0,82**	0,94**	-0,76**	-0,71**
PSS-10	-0,82**	1,00	-0,85**	0,88**	0,82**
RSLQ	0,94**	-0,85**	1,00	-0,79**	-0,76**
MBI-EE	-0,76**	0,88**	-0,79**	1,00	0,91**
MBI-DP	-0,71**	0,82**	-0,76**	0,91**	1,00

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Примітка: ** $p < 0,05$

Виявлено значущі взаємозв'язки між компонентами самоменеджменту.

Зокрема:

- Дуже сильний позитивний зв'язок між самолідерством та тайм-менеджментом ($r=0,94$)
- Сильні негативні зв'язки між стресом та самоменеджментом ($r=-0,82$ з TMBS; $r=-0,85$ з RSLQ)
- Сильні позитивні зв'язки стресу з емоційним виснаженням ($r=0,88$) та деперсоналізацією ($r=0,82$)
- Сильні негативні зв'язки самолідерства з емоційним виснаженням ($r=-0,79$) та деперсоналізацією ($r=-0,76$)

Керівники демонструють високий рівень навичок управління часом (81,45% від максимуму), що вказує на розвинені навички встановлення цілей, планування та організації робочого процесу. Це узгоджується з висновками

Guiliana & Ornstein (2023) про критичну важливість тайм-менеджменту у медичній практиці. Водночас, 40,0% респондентів мають середній або низький рівень, що вказує на потенціал для розвитку.

Помірний рівень стресу (41,50% від максимуму) є типовим для управлінських позицій у секторі охорони здоров'я. Відсутність респондентів з високим рівнем стресу є позитивним індикатором. Згідно з концепцією еустресу, певний рівень стресу може стимулювати продуктивність. Результати узгоджуються з дослідженнями Catarano et al. (2023; 2024) про ефективність інтервенцій для управління стресом у медичних працівників.

Високий рівень самолідерства (79,31% від максимуму) вказує на здатність керівників свідомо впливати на свої думки та поведінку. Це узгоджується з дослідженнями Rizwan et al. (2023) та Van Dorssen-Boog et al. (2020), які підтверджують роль самолідерства у покращенні продуктивності та благополуччя працівників охорони здоров'я. Проте 40,0% респондентів мають потенціал для подальшого розвитку цієї компетенції.

Середні показники за всіма трьома субшкалами MBI-HSS (EE: 40,00%; DP: 27,33%; PA: 78,75%) знаходяться у середньому діапазоні. Проте 20,0% керівників мають високий рівень вигорання, а 60,0% перебувають у зоні ризику. Це підтверджує висновки Cohen et al. (2023) та Khammissa et al. (2022) про необхідність систематичних втручань для профілактики вигорання серед медичних працівників.

Кореляційний аналіз підтверджує, що самолідерство та тайм-менеджмент є потужними протективними механізмами проти стресу та вигорання. Сильні негативні зв'язки між RSLQ та PSS-10 ($r=-0,85$), а також між RSLQ та MBI-EE ($r=-0,79$) доводять, що розвиток здатності до самоорганізації знижує рівень емоційного виснаження та стресу. Це відповідає сучасним дослідженням про ключову роль самоменеджменту у підвищенні продуктивності та благополуччя в охороні здоров'я.

Таким чином, керівники демонструють високий рівень тайм-менеджменту (81,45%) та самолідерства (79,31%), помірний рівень стресу (41,50%), що може

бути адаптивним фактором. Більшість респондентів (60,0%) мають високі показники управління часом та самолідерства. Виявлено значний ризик професійного вигорання: 20,0% керівників мають високий рівень вигорання, 60,0% перебувають у зоні середнього ризику. Крім того, 40,0% керівників мають середній або низький рівень самолідерства та тайм-менеджменту. Кореляційний аналіз підтвердив, що самолідерство та тайм-менеджмент є потужними механізмами захисту від стресу ($r=-0,85$; $r=-0,82$) та вигорання ($r=-0,79$; $r=-0,76$).

Необхідно впровадити: коучингові програми розвитку самолідерства для 40,0% керівників з середнім та низьким рівнем; програми стрес-менеджменту на основі усвідомленості для 20,0% респондентів на межі високого стресу; систематичні програми профілактики вигорання для 80,0% керівників у зоні ризику; спеціалізовані тренінги з тайм-менеджменту для 40,0% керівників.

Малий розмір вибірки ($n=5$) знижує можливість узагальнення результатів. Рекомендується проведення дослідження з більшою вибіркою та застосування дизайну для відстеження динаміки показників у часі.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз діяльності Держлікслужби у Тернопільській області виявив системний характер організації з чіткою структурою, регламентованими процедурами та багаторівневим контролем. Служба демонструє високу адаптивність, продовжуючи здійснювати контрольні функції навіть в умовах воєнного стану через механізм позапланових перевірок. Наявність кваліфікованого персоналу та власної лабораторної бази дозволяє виконувати повний цикл контрольних заходів. Водночас SWOT-аналіз виявив критичні слабкі сторони: обмежене фінансування, бюрократичні процедури та недостатню координацію між державними органами.

Емпіричне дослідження самоменеджменту керівного персоналу ($n=5$) засвідчило неоднорідність управлінських компетенцій. Керівники демонструють високий рівень тайм-менеджменту (81,45% від максимуму) та самолідерства (79,31%), що є позитивним індикатором професійної зрілості. Помірний рівень

стресу (41,50%) перебуває в межах адаптивних показників і може слугувати стимулом для продуктивності. Водночас виявлено значний ризик професійного вигорання: 20,0% керівників мають високий рівень вигорання, а 60,0% перебувають у зоні середнього ризику. Показники емоційного виснаження становлять 40,00% від максимуму, що вказує на необхідність термінових профілактичних заходів. Кореляційний аналіз підтвердив, що самолідерство та тайм-менеджмент є потужними механізмами захисту від стресу ($r=-0,85$; $r=-0,82$) та вигорання ($r=-0,79$; $r=-0,76$). Встановлено, що 40,0% керівників мають середній або низький рівень ключових компетенцій самоменеджменту, що обмежує їхню здатність ефективно протидіяти професійним викликам. Дуже сильний позитивний зв'язок між самолідерством та тайм-менеджментом ($r=0,94$) вказує на їх синергетичний ефект у підвищенні управлінської ефективності. Результати дослідження обґрунтовують необхідність впровадження комплексної системи розвитку самоменеджменту, яка має включати: коучингові програми розвитку самолідерства для 40,0% керівників з недостатнім рівнем компетенцій; програми стрес-менеджменту на основі усвідомленості; систематичні заходи профілактики вигорання для 80,0% керівників у зоні ризику; спеціалізовані тренінги з тайм-менеджменту та делегування. Виявлені взаємозв'язки між компонентами самоменеджменту підтверджують, що цілеспрямований розвиток цих компетенцій може суттєво підвищити ефективність діяльності керівного персоналу та забезпечити сталість функціонування організації

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1 Стратегічні напрями вдосконалення самоменеджменту керівників державних установ охорони здоров'я

Результати емпіричного дослідження підтвердили, що розвиток навичок тайм-менеджменту та самолідерства значуще знижує рівень стресу та профілактує професійне вигорання серед керівників державних установ охорони здоров'я. Кореляційний аналіз виявив сильні негативні зв'язки між самолідерством і стресом ($r=-0,85$), а також між самолідерством і емоційним виснаженням ($r=-0,79$), що підтверджує протективну роль самоменеджменту. Ці результати стали основою для розробки комплексної системи заходів щодо вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу.

З огляду на виявлені зони ризику (20,0% керівників з високим рівнем вигорання, 40,0% із середнім або низьким рівнем самолідерства та тайм-менеджменту), запропоновано три взаємопов'язані блоки пропозицій, які охоплюють організаційно-управлінські, освітньо-розвивальні та технологічні аспекти розвитку самоменеджменту.

Перший блок пропозицій включає організаційно-управлінські заходи, спрямовані на створення системної підтримки розвитку управлінських компетенцій керівників.

Впровадження системи коучингу передбачає організацію щомісячних індивідуальних коучинг-сесій для керівників з акцентом на розвиток лідерських компетенцій, самолідерства та емоційного інтелекту. Сучасні дослідження підтверджують, що коучингові інтервенції сприяють розвитку емоційного інтелекту, підсилюють психологічну стійкість та рефлексивність керівників, а також інтегруються в систему самолідерства. Очікується підвищення самоефективності на 25-30% та зниження рівня стресу на 20%.

Створення внутрішньої системи менторства передбачає формування пар «досвідчений керівник — молодий керівник» для передачі управлінського досвіду, обміну практиками ефективного самоменеджменту та підтримки

професійного розвитку. Ця пропозиція спрямована на скорочення адаптаційного періоду на 40% та підвищення утримання персоналу через створення культури взаємопідтримки та неформального навчання.

Запровадження щоквартальної оцінки управлінських компетенцій передбачає регулярну діагностику за методиками TMBS, PSS-10, RSLQ, MBI-HSS з розробкою індивідуальних планів розвитку на основі виявлених потреб. Систематичне відстеження динаміки показників дозволить персоналізувати розвиток, виявляти ризики вигорання на ранніх стадіях та коригувати програми підтримки керівників.

Другий блок пропозицій охоплює освітньо-розвивальні програми, розроблені з урахуванням виявлених зон ризику та міжнародних практик розвитку самоменеджменту в охороні здоров'я.

Тренінг «Емоційний інтелект в управлінні» є дводенною програмою розвитку емоційного інтелекту з практичними вправами, рольовими іграми та кейсами з реальної практики управління медичними закладами. Враховуючи, що емоційний інтелект керівників значущо корелює з продуктивністю персоналу, якістю командної взаємодії та ефективністю конфлікт-менеджменту, очікується підвищення емоційного інтелекту на 30-35% та покращення міжособистісної взаємодії в колективі.

Майстер-клас «Ефективний тайм-менеджмент і делегування» є одноденним інтенсивом з інструментами пріоритизації (матриця Ейзенхауера, техніка «АВС»), стратегічного планування та делегування повноважень. Оскільки дослідження показало, що 40,0% керівників мають середній або низький рівень тайм-менеджменту, ця програма спрямована на підвищення продуктивності на 20-25% та вивільнення часу для стратегічних завдань.

Програма «Mindfulness для керівників» є восьмижневою програмою практик усвідомленості для зниження стресу та підвищення концентрації, адаптованою до специфіки роботи керівників охорони здоров'я. Міжнародні програми доводять ефективність практик усвідомленості та інтервенцій резильєнтності, які значно знижують ризики виснаження. Очікується зниження

показників PSS-10 на 25-30% та покращення якості управлінських рішень через підвищення усвідомленості та емоційної регуляції.

Третій блок пропозицій передбачає впровадження цифрових інструментів, які забезпечують технологічну підтримку розвитку самоменеджменту та створюють умови для безперервного професійного розвитку.

Впровадження системи управління завданнями передбачає використання digital-платформ (Trello, Asana або аналогів) для планування та контролю виконання завдань, організації роботи команд та підвищення прозорості управлінських процесів. Це забезпечить підвищення прозорості процесів на 40% та скорочення часу на координацію на 30%, що особливо важливо в умовах багаторівневої підзвітності державного сектору.

Мобільний додаток для самомоніторингу передбачає розробку або адаптацію корпоративного додатку для щоденного відстеження рівня стресу, енергії, продуктивності та самопочуття керівників. Регулярний самомоніторинг підвищує самосвідомість, дозволяє виявляти ризики вигорання на ранніх стадіях та своєчасно коригувати стратегії самоменеджменту.

Електронна бібліотека управлінських ресурсів передбачає створення внутрішньої бази знань з матеріалами, подкастами, відео про самоменеджмент, лідерство, емоційний інтелект та управління стресом. Це забезпечить доступність навчання 24/7, підвищить мотивацію до саморозвитку та сформує культуру безперервного навчання в організації.

Детальна характеристика запропонованих заходів, їх опис та очікувані ефекти представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Пропозиції щодо підвищення ефективності самоменеджменту

Пропозиція	Опис	Очікуваний ефект
Організаційно-управлінські заходи		
Впровадження системи коучингу	Організація щомісячних індивідуальних коучинг-сесій для керівників з акцентом на розвиток лідерських компетенцій	Підвищення самоефективності на 25-30%, зниження стресу на 20%

Створення внутрішньої системи менторства	Формування пар «досвідчений керівник — молодий керівник» для передачі управлінського досвіду	Скорочення адаптаційного періоду на 40%, підвищення утримання персоналу
Запровадження щоквартальної оцінки управлінських компетенцій	Регулярна діагностика за методиками TMBS, PSS-10, RSLQ, MBI-HSS з розробкою індивідуальних планів розвитку	Системне відстеження динаміки, персоналізація розвитку
Освітньо-розвивальні програми		
Тренінг «Емоційний інтелект в управлінні»	програма розвитку ЕІ з практичними вправами, рольовими іграми та кейсами	Підвищення ЕІ на 30-35%, покращення міжособистісної взаємодії
Майстер-клас «Ефективний тайм-менеджмент і делегування»	інтенсив з інструментами пріоритизації, планування та делегування повноважень	Підвищення продуктивності на 20-25%, вивільнення часу для стратегічних завдань
Програма «Mindfulness для керівників»	програма практик усвідомленості для зниження стресу та підвищення концентрації	Зниження PSS-10 на 25-30%, покращення якості рішень
Цифрові інструменти та ІТ-підтримка		
Впровадження системи управління завданнями	Використання digital-платформ для планування та контролю виконання	Підвищення прозорості на 40%, скорочення часу на координацію на 30%
Мобільний додаток для самомоніторингу	Розробка корпоративного додатку для щоденного відстеження стресу, енергії, продуктивності	Підвищення самосвідомості, раннє виявлення ризиків вигорання
Електронна бібліотека управлінських ресурсів	Створення внутрішньої бази знань з матеріалами, подкастами, відео про самоменеджмент	Доступність навчання 24/7, підвищення мотивації до саморозвитку

Джерело: узагальнено на підставі даних Служби

Впровадження запропонованих заходів передбачає чотири послідовні фази протягом дванадцяти місяців, кожна з яких має чіткі завдання та терміни виконання.

Фаза 1: Підготовка (Місяці 1-2) включає затвердження програми впровадження керівництвом організації, формування міжфункціональної робочої групи з представників HR, навчання та управління якістю, підбір

провайдерів послуг (коучів, тренерів) з перевіреним досвідом роботи в охороні здоров'я, закупівлю та налаштування digital-інструментів.

Фаза 2: Пілотне впровадження (Місяці 3-5) передбачає проведення базової діагностики компетенцій усіх керівників за методиками TMBS, PSS-10, RSLQ, MBI-HSS, проведення перших коучинг-сесій та тренінгів для пілотної групи, тестування digital-платформ та мобільного додатку, систематичний збір зворотного зв'язку від учасників для коригування програм.

Фаза 3: Масштабування (Місяці 6-9) включає повне впровадження всіх компонентів для всіх керівників, проведення регулярних коучинг-сесій (щомісяця) та тренінгів (відповідно до графіку), активне використання digital-інструментів для планування та самомоніторингу, систематичний моніторинг показників ефективності та благополуччя.

Фаза 4: Оцінка та коригування (Місяці 10-12) передбачає повторну діагностику компетенцій за тими ж методиками для оцінки динаміки, комплексний аналіз досягнутих результатів у порівнянні з поставленими цілями, розрахунок економічного ефекту від впровадження, коригування програми на наступний рік з урахуванням отриманого досвіду.

Опис етапів впровадження представлено на рис.3.1

Впровадження комплексної програми вдосконалення самоменеджменту пов'язане з певними ризиками, для кожного з яких розроблено конкретні заходи мінімізації.

Опір змінам з боку керівників (середня ймовірність, високий вплив) може виникнути через скептицизм щодо ефективності програм, брак часу на участь або побоювання оцінювання компетенцій. Для мінімізації цього ризику передбачено проведення роз'яснювальної роботи про цілі та переваги програми, демонстрацію швидких перемог через пілотне впровадження, залучення лідерів думок серед керівників як амбасадорів змін.

Підготовка
(1-2 міс)

Пілотне
впровадження
(3-5 міс)

Рис 3.1 Етапи впровадження пропозицій

Джерело: власна розробка

Недостатнє фінансування (середня ймовірність, високий вплив) може обмежити масштаб або якість впровадження програм. Заходами мінімізації є поетапне впровадження з пріоритизацією найбільш критичних компонентів, пошук грантової підтримки від міжнародних донорів та програм розвитку охорони здоров'я, оптимізація витрат через використання внутрішніх ресурсів та безкоштовних digital-інструментів.

Низька мотивація до участі (низька ймовірність, середній вплив) може знизити ефективність програм. Для підвищення мотивації запропоновано впровадження системи стимулювання учасників, прив'язку розвитку компетенцій самоменеджменту до КРІ керівників, створення конкурентного середовища через визнання досягнень.

Недостатня кваліфікація коучів та тренерів (низька ймовірність, середній вплив) може знизити якість навчальних програм. Мінімізація передбачає ретельний відбір провайдерів послуг з перевіркою кейсів роботи в охороні здоров'я, пілотне тестування програм перед масштабуванням, регулярний збір зворотного зв'язку від учасників.

Технічні проблеми з digital-інструментами (низька ймовірність, низький вплив) можуть тимчасово ускладнити роботу. Заходи мінімізації включають забезпечення IT-підтримки, навчання користувачів роботі з платформами, підготовку backup-планів для критичних процесів.

Систематизація ризиків за рівнем ймовірності та впливу, а також відповідних заходів мінімізації представлена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Ризики та заходи їх мінімізації

Ризик	Ймовірність	Вплив	Заходи мінімізації
1	2	3	4
Опір змінам з боку керівників	Середня	Високий	Роз'яснювальна робота, демонстрація швидких перемог, залучення лідерів думок
Недостатнє фінансування	Середня	Високий	Поетапне впровадження, пошук грантової підтримки, оптимізація витрат
Низька мотивація до участі	Низька	Середній	Система стимулювання, прив'язка до KPI, створення конкурентного середовища
Недостатня кваліфікація коучів/тренерів	Низька	Середній	Ретельний відбір провайдерів, перевірка кейсів, пілотне тестування
Технічні проблеми з digital-інструментами	Низька	Низький	ІТ-підтримка, навчання користувачів, backup-плани

Джерело: власна розробка

3.2. Оцінка ефективності запропонованих заходів

Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів здійснена на основі співставлення витрат на впровадження програми розвитку управлінських компетенцій та очікуваного економічного ефекту, який може бути отриманий організацією протягом першого року її реалізації. Розрахунки проведено для групи з п'яти керівників та ґрунтуються на середніх ринкових показниках вартості послуг, рівні оплати праці та експертних оцінках управлінських ефектів (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Оцінка витрат і економічного ефекту від впровадження програми

Категорія витрат/ефектів	Сума (грн)	Обґрунтування
1	2	3
Витрати на впровадження		
Коучингові сесії (6 сесій × 5 керівників)	30 000	1 000 грн/год × 6 год/особу (індивідуальні онлайн-сесії)
Тренінги та майстер-класи	20 000	Емоційний інтелект (10 000) + Тайм-менеджмент (7 000) + Mindfulness онлайн (3 000)
Digital-інструменти (ліцензії)	12 000	Trello/Asana базові тарифи + безкоштовні цифрові сервіси
Оцінка компетенцій (2 рази на рік)	8 000	Онлайн-діагностика та стандартизоване тестування
Менторська програма (внутрішня)	5 000	Організаційні витрати, внутрішні ментори
ВСЬОГО ВИТРАТИ	75 000	
Очікуваний економічний ефект		
Підвищення продуктивності праці (+5%)	90 000	30 000 грн × 5 керівників × 5% × 12 місяців
Зниження плинності кадрів	30 000	Часткова економія на рекрутингу (зменшення ризику звільнення)
Зменшення помилок в управлінні	15 000	Запобігання частині фінансових втрат

1	2	3
Скорочення лікарняних через стрес	10 000	5 осіб × 1,5 дня × 1 300 грн/день (округлено)
Економія часу на управлінську координацію	50 000	1,5 год/тиж × 5 осіб × 700 грн/год × 48 тиж × коеф. реалізації 0,2
Загальна економія від впровадження заходів	195 000	
Річний економічний ефект	120 000	195 000 – 75 000
ROI (рентабельність інвестицій),%	160	$(120\,000 / 75\,000) \times 100\%$
Термін окупності, місяців	~5	$75\,000 / (195\,000 / 12)$

Джерело: власна розробка

Результати розрахунків свідчать, що впровадження програми розвитку управлінських компетенцій є економічно доцільним та ефективним. Очікуваний сукупний економічний ефект у розмірі 195 тис. грн більш ніж у 2,5 раза перевищує обсяг інвестицій, а чистий економічний ефект становить 120 тис. грн уже впродовж першого року реалізації.

Отриманий рівень рентабельності інвестицій (160%) та відносно короткий термін окупності (близько 5 місяців) підтверджують доцільність реалізації запропонованих заходів навіть за умов обмежених фінансових ресурсів. Окрім прямого фінансового результату, програма сприяє підвищенню якості управлінських рішень, зниженню рівня професійного вигорання керівників та формуванню сталого управлінського потенціалу організації.

Слід зазначити, що отримані показники мають оціночний характер, оскільки ґрунтуються на прогностичних розрахунках і середніх значеннях. Для зниження ризику завищення результатів у розрахунках використано

консервативні припущення та знижувальні коефіцієнти, що підвищує обґрунтованість і надійність висновків.

Таким чином, проведена оцінка економічної ефективності підтверджує, що інвестування в розвиток управлінських компетенцій керівників має не лише соціально-організаційне, а й чітко виражене економічне підґрунтя. Запропоновані заходи дозволяють трансформувати нематеріальні результати (підвищення мотивації, зниження стресу, покращення комунікації та якості управлінських рішень) у вимірюваний фінансовий ефект, що є особливо важливим у контексті сучасних вимог до ефективності управління.

Отримані результати свідчать, що реалізація програми створює умови для підвищення управлінської зрілості організації, оптимізації використання трудових ресурсів та зниження прихованих витрат, пов'язаних з управлінськими помилками, неефективною координацією та професійним вигоранням керівників. У довгостроковій перспективі це сприяє зростанню стабільності організаційних процесів, підвищенню конкурентоспроможності та адаптивності організації до змін зовнішнього середовища.

Водночас отримані розрахунки можуть бути використані як орієнтовна модель для подальшого планування та обґрунтування управлінських рішень у практичній діяльності організації, а також як база для проведення подальших досліджень із застосуванням уточнених показників та розширеного переліку ефектів.

Висновки до розділу 3

Розроблено комплексну систему вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу, що включає три блоки заходів: організаційно-управлінські (коучинг, менторство, оцінка компетенцій), освітньо-розвивальні (тренінги з емоційного інтелекту, тайм-менеджменту, mindfulness) та впровадження цифрових інструментів (системи управління завданнями, самомоніторингу, електронної бібліотеки).

Очікувані результати: підвищення самоефективності на 25-30%, емоційного інтелекту на 30-35%, продуктивності на 20-25%, зниження стресу на 20-30%, підвищення прозорості процесів на 40%. Розроблено план впровадження на 12 місяців у чотири фази з ідентифікацією ризиків та заходів їх мінімізації.

Економічна оцінка підтвердила високу ефективність: при інвестиціях 75 тис. грн очікуваний ефект становить 195 тис. грн (чистий ефект 120 тис. грн), ROI 160%, термін окупності 5 місяців. Основні джерела ефекту: підвищення продуктивності (90 тис. грн), зниження плинності (30 тис. грн), економія часу на координацію (50 тис. грн). Кореляційний аналіз підтвердив синергетичний ефект розвитку самолідерства та тайм-менеджменту як протективних механізмів проти стресу ($r=-0,85$; $r=-0,82$) та вигорання ($r=-0,79$; $r=-0,76$). Розроблена система є науково обґрунтованою, економічно доцільною та практично реалізованою.

ВИСНОВКИ

1. У результаті проведеного дослідження встановлено, що самоменеджмент керівного персоналу є критичним чинником ефективності державних установ системи охорони здоров'я, оскільки безпосередньо впливає на якість управлінських рішень, раціональність використання обмежених ресурсів та здатність організації адаптуватися до викликів зовнішнього середовища в умовах постійних змін та підвищеного навантаження.

2. Здійснено теоретичне узагальнення сутності самоменеджменту як комплексної управлінської компетенції, що інтегрує чотири ключові складові: лідерство, емоційний інтелект, тайм-менеджмент та стрес-менеджмент. Доведено, що ці компоненти перебувають у синергетичній взаємодії та формують цілісну систему управління особистою ефективністю керівника в умовах специфічних вимог державного сектору охорони здоров'я.

3. Проведений аналіз діяльності Держлікслужби у Тернопільській області виявив системний характер її організації, що характеризується чіткою структурою та високою адаптивністю, водночас засвідчивши наявність критичних викликів, зокрема обмеженого фінансування, бюрократичних процедур, багаторівневої підзвітності та високого рівня регламентованості, які формують специфічні вимоги до самоменеджменту керівного персоналу. Аналіз кадрового потенціалу Служби (чисельність, структура та рух персоналу) підтвердив зростання управлінського навантаження та актуальність удосконалення самоменеджменту керівників.

4. Емпіричне дослідження самоменеджменту керівників засвідчило неоднорідність управлінських компетенцій: високий рівень тайм-менеджменту та самолідерства поєднується зі значним ризиком професійного вигорання та помірним рівнем стресу. Кореляційний аналіз підтвердив, що розвинені навички самоменеджменту виступають потужними протективними механізмами проти емоційного виснаження та деперсоналізації.

5. Виявлено ключові бар'єри розвитку самоменеджменту в умовах державної установи: перевантаженість адміністративними функціями, дефіцит часу на стратегічні завдання, відсутність систематичних програм розвитку

управлінських компетенцій, обмежені можливості для професійного навчання та недостатня увага до профілактики професійного вигорання керівників.

6. Розроблено та науково обґрунтовано комплексну систему вдосконалення самоменеджменту, що включає три взаємопов'язані блоки: організаційно-управлінські заходи (коучинг, менторство, систематична оцінка компетенцій), освітньо-розвивальні програми (тренінги, майстер-класи, практики усвідомленості) та цифрові інструменти (системи управління завданнями, самомоніторингу, електронного навчання).

7. Запропоновані напрями вдосконалення мають комплексний характер та враховують специфіку державного управління охороною здоров'я, зокрема необхідність балансу між нормативними обмеженнями та потребою у гнучкості, високий рівень відповідальності за результати діяльності та обмежені можливості матеріального стимулювання. Система заходів спрямована на підвищення управлінської ефективності, профілактику професійного вигорання та формування резильєнтної організаційної культури.

8. Економічна оцінка підтвердила високу доцільність впровадження розробленої системи, засвідчивши швидку окупність інвестицій та значний сукупний ефект, що досягається через підвищення продуктивності праці, зниження плинності кадрів, зменшення управлінських помилок та оптимізацію координаційних процесів. Розроблений план впровадження забезпечує поетапність реалізації з урахуванням можливих ризиків.

9. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні комплексного підходу до вдосконалення самоменеджменту керівного персоналу державних установ охорони здоров'я, що поєднує організаційні, освітні та технологічні інструменти з урахуванням виявлених взаємозв'язків між компонентами самоменеджменту та специфіки функціонування державного сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агєєва І. В. Роль самоменеджменту в досягненні цілей менеджера в організації. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2019. № 1(39). С. 167–172.
2. Агентство стратегічного планування. Тайм-менеджмент: практичні методики для ефективної роботи. Київ : ЦУЛ, 2017. 320 с.
3. Афонін А. С. Основи мотивації праці: організаційно-економічні аспекти : підручник. Київ : МАУП, 2004. 340 с.
4. Бандурка А. М., Дружилов С. А. Самоменеджмент : навч. посіб. Харків : Ун-т внутрішніх справ, 2018. 248 с.
5. Білик В., Діденко С. Інструменти самоменеджменту для оптимізації робочого процесу. *Development Service Industry Management*. 2023. № 3. Р. 8–13.
6. Білошарпа В. А. Управлінська результативність в розвитку міжнародних компаній : монографія. Київ : Графіка і Друк, 2007. 236 с.
7. Борисенко О. М. Кар'єра як процес професійного становлення та розвитку індивіда. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 23–32.
8. Виханський О. С., Наумов А. І. Менеджмент : підручник. Київ : ЦУЛ, 2020. 512 с.
9. Goleman D. Emotional Intelligence. Why it Can Matter More Than IQ. London : Bloomsbury, 2020. 368p.
10. Гречко В. В. Менеджмент у сфері охорони здоров'я: теорія та практика. Київ : Кондор, 2016. 200 с.
11. Драйден Г. Революція в навчанні. Львів : Літопис, 2011. 544 с.
12. Жигайло Н. І. Комунікативний менеджмент. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 367 с.
13. Карамушка Л. М. Психологія управління : підручник. Київ : Либідь, 2019. 400 с.
14. Корецький А. В., Черчик Л. М. Удосконалення системи управління персоналом на засадах самоменеджменту. *Теорія та практика*

- менеджменту* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 12 трав. 2025 р. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2025. С. 111–114.
15. Колпаков В. М. Самоменеджмент : навч. посіб. Київ : Персонал, 2008. 528 с.
16. Кредісов А. І., Панченко Є. Г., Кредісов В. А. Менеджмент для керівників. Київ : Знання, 2004. 556 с.
17. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи менеджменту : навч. посіб. Львів : Новий Світ–2000, 2021. 420 с.
18. Кулініч І. О. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 292 с.
19. Самоменеджмент : навч. посіб. / Г. Леськів та ін. Львів : ЛДУВС, 2021. 280 с.
20. Лугова В. М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
21. Любченко Н. В. Самоменеджмент і тайм-менеджмент як soft skills керівників і педагогів закладів освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 5(206). С. 37–44.
22. Ляшенко О. І. Самоменеджмент і особиста ефективність керівника. Харків : ХНЕУ, 2018. 120 с.
23. Милько І. П., Буняк Н. М., Черчик Л. М. Самоменеджмент : навч. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. 221 с.
24. Положення про Державну службу з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Тернопільській області. URL: <https://surl.li/tcetnl> (дата звернення: 20.11.2025).
25. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2016. 151 с.
26. Пушкар З. М., Пушкар Б. Т. Кадровий менеджмент : навч. посіб. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 210 с.
27. Теорія і практика формування лідера : навч. посіб. / О. Г. Романовський та ін. Харків : Мадрид, 2017. 100 с.

- 28.Салоїд С. В., Ведута Л. Л., Гольцова І. Б. Самоменеджмент. Навчально-методичний комплекс дисциплін : навч. посіб. для здобувачів першого рівня вищої освіти. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 55 с.
- 29.Селютін В. М. Самоменеджмент : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2017. 206 с.
- 30.Сидоренко О. В. Самоменеджмент. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/af4bd643-c551-4ca5-905b-e0c841aee3e8> (дата звернення: 20.11.2025).
- 31.Тарнавський М. І., Бала Р. Д., Бала О. І. Самоменеджмент в системі розвитку управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/75.pdf. (дата звернення: 20.11.2025).
- 32.Розвиток теорії та практики менеджменту. URL: https://ellib.org.ua/books/files/management/mt_m/1.html (дата звернення: 20.11.2025).
- 33.Хоронжий А. Г. Самоменеджмент : текст лекцій. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 120 с.
- 34.Черчик Л. М. Технології самоменеджменту та лідерство : конспект лекцій. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2025. 61 с.
- 35.Чайка Г. Л. Самоменеджмент менеджера : навч. посіб. Київ : НТУ, 2017. 228 с.
- 36.Шоробура І. М. Менеджмент вищої освіти : навч. посіб. Хмельницький, 2015. 259 с.
- 37.Юрик Н. Є. Самоменеджмент : курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2015. 89 с.
- 38.Юринець З. В., Макара О. В. Самоменеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 272 с.
- 39.Юринець З. В., Кіщук Н. В. Оцінювання результативності праці менеджера. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22. С. 307–311.
- 40.Belassen A. T. Resilience in Healthcare Leadership: Practical Strategies and Self-Assessment Tools for Identifying Strengths and Weaknesses. New York : Taylor Francis, 2021. 183 p.

41. Bierly P. E., Chakrabarti A. K. Generic knowledge strategies in the U.S. pharmaceutical industry. *Strategic Management Journal*. 1996. Vol. 17(52). P. 123–135.
42. Organizational and individual interventions for managing work-related stress in healthcare professionals: A systematic review / P. Catapano et al. *Medicina*. 2023. Vol. 59(10). P.1866. DOI: 10.3390/medicina59101866.
43. Workplace interventions to improve well-being and reduce burnout for healthcare professionals / C Cohen et al. *BMJ Open*. 2023. Vol. 13(6). P. e071203. DOI: 10.1136/bmjopen-2022-071203.
44. Covey S. R. *The 7 Habits of Highly Effective People*. New York : Free Press, 2020. 384 p.
45. Gopee N. *Leadership and Management in Healthcare*. 3rd ed. London : SAGE Publications, 2020. 320 p.
46. Coaching to develop leadership of healthcare managers / S. Hu et al. *BMC Medical Education*. 2024. Vol. 24(1). P. 1083. DOI: 10.1186/s12909-024-06081-y.
47. Maslach C., Leiter M. P. *The Truth About Burnout: How Organizations Cause Personal Stress and What to Do About It*. New York : Jossey-Bass, 2016. 208 p.
48. Mayer J. D., Salovey P., Caruso D. R. Emotional intelligence: Theory, findings, and implications. *Psychological Review*. 2004. Vol. 15(3). P. 197–215.
49. Sperry L. *Becoming an Effective Leader in Healthcare Management: The 12 Essential Skills*. 2nd ed. Baltimore : Health Professions Press, 2017. 320 p.
50. Webb J. *Effective Leadership, Management and Supervision in Health and Social Care*. London : SAGE Publications, 2021. 232 p.

ДОДАТКИ

Методика: Time Management Behavior Scale (TMBS)

Автори: Масан, Т. Н., Shahani, С., Dipboye, R. L., & Phillips, А. Р. (1990)

Кількість тверджень: 33

Шкала оцінювання (5-бальна шкала Лайкерта) наведена у таблиці 1

- 1 = Рідко правда (Seldom true)
- 2 = Іноді правда (Sometimes true)
- 3 = Правда (True)
- 4 = Часто правда (Often true)
- 5 = Дуже часто правда (Very often true)

Таблиця 1

№	Субшкала	Твердження
1	2	3
1	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я ставлю цілі для себе.
2	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я визначаю пріоритети для своєї діяльності.
3	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я обмірковую, що є найважливішим у моїй роботі чи навчанні.
4	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я переглядаю свої цілі, щоб визначити, чи потрібно їх скоригувати.
5	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я витрачаю час на планування того, як найкраще використовувати свій час.
6	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я ставлю собі дедлайни.
7	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я визначаю короткострокові цілі, які допоможуть мені досягти довгострокових.

Продовження табл 1

1	2	3
8	Встановлення цілей та пріоритетів (SGP)	Я витрачаю час на чітке визначення своїх цілей.
9	Механіка управління часом (MTM)	Я складаю список справ, які маю зробити.
10	Механіка управління часом (MTM)	Я планую свою діяльність (складаю графік).
11	Механіка управління часом (MTM)	Я відкладаю час протягом дня, щоб зосередитися на роботі.
12	Механіка управління часом (MTM)	Я складаю щоденний список справ.
13	Механіка управління часом (MTM)	Я залишаю час у своєму графіку для непередбачених справ.
14	Механіка управління часом (MTM)	Я користуюся календарем або щоденником для відстеження зустрічей.
15	Механіка управління часом (MTM)	Я використовую кишеньковий планувальник для відстеження зустрічей/завдань.
16	Механіка управління часом (MTM)	Я ношу блокнот, щоб записувати нотатки та ідеї.
17	Механіка управління часом (MTM)	Я використовую час очікування (наприклад, у черзі) для виконання роботи.
18	Механіка управління часом (MTM)	Я занотовую ідеї та завдання, щойно вони спадають на думку.
19	Механіка управління часом (MTM)	Я намагаюся робити одну справу за раз.
20	Механіка управління часом (MTM)	Я не можу знайти речі, які мені потрібні, коли вони мені потрібні (<i>Зворотне оцінювання</i>).
21	Схильність до організованості (PO)	Я тримаю своє робоче місце організованим та охайним.

Продовження табл 1

1	2	3
22	Схильність до організованості (РО)	Я віддаю перевагу роботі в охайному та організованому середовищі.
23	Схильність до організованості (РО)	Мені не подобається бути організованим (<i>Зворотне оцінювання</i>).
24	Схильність до організованості (РО)	Я прагну організувати свою роботу.
25	Схильність до організованості (РО)	Я вважаю, що мені необхідно бути організованим, щоб робити все вчасно.
26	Схильність до організованості (РО)	Я думаю, що час, витрачений на організацію, того вартий.
27	Схильність до організованості (РО)	Я думаю, що бути організованим – це марна трата часу (<i>Зворотне оцінювання</i>).
28	Схильність до організованості (РО)	Я віддаю перевагу тому, щоб моє робоче місце було організованим.
29	Схильність до організованості (РО)	Моє робоче місце захаращене (<i>Зворотне оцінювання</i>).
30	Схильність до організованості (РО)	Мені важко стежити за документами (<i>Зворотне оцінювання</i>).
31	Схильність до організованості (РО)	Мені подобається бути організованим.
32	Схильність до організованості (РО)	Я намагаюся організувати свої справи.
33	Схильність до організованості (РО)	Я витрачаю час на організацію своїх справ.

Методика: Perceived Stress Scale (PSS-10)

Автори: Cohen, S., & Williamson, G. (1988)

Кількість тверджень: 10

Шкала оцінювання (5-бальна шкала) наведена у таблиці 2

- 0 = Ніколи (Never)
- 1 = Дуже рідко (Almost never)
- 2 = Рідко (Sometimes)
- 3 = Часто (Fairly often)
- 4 = Дуже часто (Very often)

Таблиця 2

№	Твердження (За останній місяць, як часто...)	Тип оцінювання
1	...Ви були засмучені через щось, що сталося несподівано?	Пряме
2	...Ви відчували, що не можете контролювати важливі речі у своєму житті?	Пряме
3	...Ви відчували себе нервовим та напруженим?	Пряме
4	...Ви відчували впевненість у своїй здатності вирішувати особисті проблеми?	Зворотне
5	...Ви відчували, що все йде так, як Вам потрібно?	Зворотне
6	...Ви виявляли, що не можете впоратися з усіма справами, які Вам доводилося робити?	Пряме
7	...Ви могли контролювати подразники у своєму житті?	Зворотне
8	...Ви відчували, що контролюєте ситуацію?	Зворотне
9	...Ви були роздратовані через речі, які були поза Вашим контролем?	Пряме
10	...Ви відчували, що труднощі накопичуються настільки сильно, що Ви не можете їх подолати?	Пряме

Методика: Revised Self-Leadership Questionnaire (RSLQ)

Автори: Houghton, J. D., & Neck, C. P. (2002)

Кількість тверджень: 35

Шкала оцінювання (5-бальна шкала Лайкерта) наведена у таблиці 3

- 1 = Зовсім не точно (Not at all accurate)
- 2 = Дещо неточно (Somewhat inaccurate)
- 3 = Дещо точно (Somewhat accurate)
- 4 = Досить точно (Mostly accurate)
- 5 = Повністю точно (Completely accurate)

Таблиця 3

№	Стратегія / Субшкала	Твердження
1	2	3
1	Встановлення цілей	Я ставлю цілі для власної діяльності.
2	Встановлення цілей	Я встановлюю конкретні цілі для власної діяльності.
3	Встановлення цілей	Я переконуюсь, що маю конкретні цілі діяльності.
4	Встановлення цілей	Я свідомо тримаю цілі в голові під час своїх робочих зусиль.
5	Самовинагорода	Коли я роблю щось добре, я винагороджую себе чимось приємним.
6	Самовинагорода	Я намагаюся подумки похвалити себе, коли щось роблю добре.
7	Самовинагорода	Я даю собі винагороду, коли чогось досягаю.
8	Самовинагорода	Я роблю для себе приємні речі, коли досягаю своїх цілей.
9	Самокритика	Я схильний бути суворим до себе у своїх думках, коли зробив щось не дуже добре. (<i>Зворотне оцінювання</i>)
10	Самокритика	Я відчуваю провину, коли не досягаю своїх цілей. (<i>Зворотне оцінювання</i>)
11	Самокритика	Коли я не досягаю своїх цілей, я суворо ставлюся до себе. (<i>Зворотне оцінювання</i>)
12	Самоспостереження	Я спостерігаю за своєю поведінкою, щоб зрозуміти, що я роблю добре, а що погано.

Продовження табл 3

1	2	3
13	Самоспостереження	Я відстежую, наскільки добре я працюю.
14	Самоспостереження	Я звертаю увагу на те, наскільки добре я працюю.
15	Самоспостереження	Я контролюю свою роботу, щоб побачити, наскільки добре я справляюся.
16	Самопідказки	Я використовую письмові нотатки, щоб нагадати собі про те, що мені потрібно зробити.
17	Самопідказки	Я складаю списки справ, які мені потрібно виконати.
18	Самопідказки	Я тримаю навколо себе нагадування як підказки до дії.
19	Природна винагорода	Я намагаюся подумки оцінити точність своїх переконань.
20	Природна винагорода	Я шукаю приємні аспекти у своїй робочій діяльності.
21	Природна винагорода	Я зосереджуюся на приємних, а не на неприємних аспектах своєї роботи.
22	Природна винагорода	Я намагаюся знайти способи зробити свою роботу більш приємною.
23	Природна винагорода	Я нагадую собі про внутрішню цінність своєї роботи.
24	Уявлення	Іноді я уявляю собі успішне виконання завдання до того, як насправді його виконати.
25	Уявлення	Я уявляю собі, як добре виконую щось, до того, як насправді це роблю.
26	Уявлення	Я використовую свою уяву, щоб уявити себе успішним при виконанні важливих завдань.
27	Уявлення	Я використовую внутрішній діалог (саморозмову), щоб упоратися зі складними ситуаціями.
28	Саморозмова	Я розмовляю із собою (вголос або подумки), щоб упоратися зі складними ситуаціями.
29	Саморозмова	Я намагаюся обговорити проблему із собою.
30	Саморозмова	Я думаю про свої власні переконання та припущення, коли стикаюся зі складною ситуацією.
31	Саморозмова	Коли я потрапляю у складні ситуації, я іноді розмовляю із собою, щоб допомогти собі їх пережити.
32	Перевірка переконань	Я ставлю під сумнів точність своїх думок та припущень.

Продовження табл 3

1	2	3
33	Перевірка переконань	Я ставлю під сумнів свої припущення щодо завдань, над якими працюю.
34	Перевірка переконань	Я аналізую свої переконання щодо завдань, над якими працюю.
35	Перевірка переконань	Я критично оцінюю своє мислення.

Методика: Maslach Burnout Inventory – Human Services Survey (MBI-HSS)

Автори: Maslach, C., Jackson, S. E., & Leiter, M. P. (1996)

Кількість тверджень: 22

Шкала оцінювання (7-бальна шкала частоти) наведена у таблиці 4

- 0 = Ніколи (Never)
- 1 = Дуже рідко (A few times a year or less)
- 2 = Рідко (Once a month or less)
- 3 = Іноді (A few times a month)
- 4 = Часто (Once a week)
- 5 = Дуже часто (A few times a week)
- 6 = Щодня (Every day)

Таблиця 4

№	Субшкала	Твердження
1	2	3
1	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся емоційно виснаженим від своєї роботи.
2	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся спустошеним наприкінці робочого дня.
3	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся стомленим , коли вранці прокидаюся і маю розпочати ще один робочий день.
4	Особисті досягнення (PA)	Я можу легко зрозуміти , що відчувають мої пацієнти/клієнти.

Продовження табл 4

1	2	3
5	Деперсоналізація (DP)	Я відчуваю, що ставлюся до деяких пацієнтів/клієнтів як до безособових об'єктів .
6	Емоційне виснаження (EE)	Робота з людьми протягом усього дня є для мене справжнім напруженням .
7	Особисті досягнення (PA)	Я дуже ефективно вирішую проблеми своїх пацієнтів/клієнтів.
8	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся виснаженим від своєї роботи.
9	Особисті досягнення (PA)	Я відчуваю, що позитивно впливаю на життя інших людей через свою роботу.
10	Деперсоналізація (DP)	Я став більш черствим до людей з того часу, як почав цю роботу.
11	Деперсоналізація (DP)	Мене турбує, що ця робота робить мене емоційно жорстким .
12	Особисті досягнення (PA)	Я почуваюся дуже енергійним .
13	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся розчарованим своєю роботою.
14	Емоційне виснаження (EE)	Я почуваюся так, ніби занадто багато працюю на своїй роботі.
15	Деперсоналізація (DP)	Мені насправді байдуже , що відбувається з деякими пацієнтами/клієнтами.
16	Емоційне виснаження (EE)	Пряма робота з людьми викликає у мене занадто багато стресу .
17	Особисті досягнення (PA)	Я можу легко створити невимушену атмосферу зі своїми пацієнтами/клієнтами.
18	Особисті досягнення (PA)	Я відчуваю піднесення після тісної роботи зі своїми пацієнтами/клієнтами.
19	Особисті досягнення (PA)	Я досягнув багатьох вартісних речей на цій роботі.

Продовження табл 4

1	2	3
20	Емоційне виснаження (ЕЕ)	Я почуваюся так, ніби я на межі (у критичному стані).
21	Особисті досягнення (РА)	У своїй роботі я дуже спокійно справляюся з емоційними проблемами.
22	Деперсоналізація (DP)	Я відчуваю, що пацієнти/клієнти звинувачують мене в деяких своїх проблемах.

TMBS, PSS-10, RSLQ: У цих методиках вищі бали, як правило, означають вищий рівень досліджуваного конструкту (кращий тайм-менеджмент, вищий стрес, вище самолідерство).

MBI-HSS: Оцінювання є інвертованим: **високі бали** за ЕЕ та DP, а також **низькі бали** за РА вказують на **високий** рівень професійного вигорання.

Розрахунок видатків

КЕКВ	Показники	Найменування видатків	Сума видатків
1	2	3	4
2021 рік			
Разом			116 175
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар		9000
		Марки-1000 грн; Бензин-2000 грн; Хімреактиви-3000 грн	9000
2250	Видатки на відрядження		10000
		Середн.кількість відряджень в межах обл. міс-7.2 300грн* 7.2 /місяць*12місяців= 5184 тис Середня тривалість 1 відрядження в межах України - 3 (доби) Середня сума добових - 300,00 грн. Середня вартість проїзду на 1 відрядження в межах України – 1640,00 грн. Загальна сума на 1 відрядження 1820 грн (1540+180)	10000
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв		97175

Продовження дод. Б

1	2	3	4
2271	Оплата тепlopостачання	Оплата тепlopостачання тариф – 1330 грн./г Кал середньомісячна потреба 2022р. - 7.0 гКал. Середня потреба 7.0 гКал*1.33 *6 міс= 56.0 тис. грн.	65400
2272	Оплата водопостачання і водовідведення	Оплата водопостачання і водовідведення тариф – 30.6 грн./м. куб. середньомісячна потреба 2022р.- 3.0 м куб.; Серед. потреба 3.0 м. куб. *30.6* 12 міс = 1100.00грн.	1550
2273	Оплата електроенергії	Оплата електроенергії тариф – 5,0 грн./к Ват середньомісячна потреба в 2022р.- 469 кВат Середня потреба 435 кВат*5.0*12міс.= 26100.00грн	30225

2022 рік			
Разом			128 300
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар		10000
		Марки-1000 грн; Бензин- 2000 грн; Хімреактиви- 3000 грн	10000
2250	Видатки на відрядження		14000

Продовження дод Б

1	2	3	4
		<p>Середн.кількість відряджень в межах обл. міс-7.2</p> <p>300грн* 7.2 /місяць*12місяців= 5184 тис Середня тривалість 1 відрядження в межах України - 3 (доби)</p> <p>Середня сума добових - 300,00 грн.</p> <p>Середня вартість проїзду на 1 відрядження в межах України – 1640,00 грн. Загальна сума на 1 відрядження 1820 грн (1540+180)</p>	14000
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв		104300
2271	Оплата теплопостачання	<p>Оплата теплопостачання тариф – 1330 грн./г Кал середньомісячна потреба 2022р. - 7.0 гКал.</p> <p>Середня потреба 7.0 гКал*1.33 *6 міс= 56.0 тис. грн.</p>	70400
2272	Оплата водопостачання і водовідведення	<p>Оплата водопостачання і водовідведення тариф – 30.6 грн./м. куб. середньомісячна потреба 2022р.- 3.0 м куб.;</p> <p>Серед. потреба 3.0 м. куб. *30.6* 12 міс = 1100.00грн.</p>	1700

Продовження дод. Б

1	2	3	4
2273	Оплата електроенергії	Оплата електроенергії тариф – 5,0 грн./к Ват середньомісячна потреба в 2022р.- 469 кВат Середня потреба 435 кВат*5.0*12міс.= 26100.00грн	32200
2023 рік			
Разом			265 800
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар		10500
		Марки-1000 грн; Бензин- 2000 грн; Хімреактиви- 3000 грн	10500
2250	Видатки на відрядження		16000
	Видатки на відрядження в межах України		

Продовження дод.Б

		<p>Середн.кількість відряджень в межах обл. міс-7.2</p> <p>300грн* 7.2 /місяць*12місяців= 5184 тис Середня тривалість 1 відрядження в межах України - 3 (доби)</p> <p>Середня сума добових - 300,00 грн.</p> <p>Середня вартість проїзду на 1 відрядження в межах України – 1640,00 грн.</p> <p>Загальна сума на 1 відрядження 1820 грн (1540+180)</p>	16000
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв		106400
2271	Оплата тепlopостачання	Оплата тепlopостачання тариф – 1330 грн./г Кал середньомісячна потреба 2022р. - 7.0 гКал.	71400
		Середня потреба 7.0 гКал*1.33 *6 міс= 56.0 тис. грн.	
2272	Оплата водopостачання і водовідведення	Оплата водopостачання і водовідведення тариф – 30.6 грн./м. куб. середньомісячна потреба 2022р.- 3.0 м куб.; Серед. потреба 3.0 м. куб. *30.6* 12 міс = 1100.00грн.	1800

Продовження дод. Б

1	2	3	4
2273	Оплата електроенергії	Оплата електроенергії тариф – 5,0 грн./к Ват середньомісячна потреба в 2022р.- 469 кВат Середня потреба 435 кВат*5.0*12міс.= 26100.00грн	33200

ПОЛОЖЕННЯ
про Державну службу з лікарських засобів
та контролю за наркотиками
у Тернопільській області
(нова редакція)

м. Київ, 2024

1. Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Тернопільській області (далі – Служба), створена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01 червня 2016 року № 355 «Про утворення територіальних органів Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками».

Служба є територіальним органом Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (далі – Держлікслужба).

Служба безпосередньо підпорядковується Держлікслужбі.

Голова Тернопільської обласної державної адміністрації координує діяльність Служби і сприяє їй у виконанні покладених на Службу завдань.

2. Служба у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, дорученнями Прем'єр-міністра України, наказами Міністерства охорони здоров'я України, наказами Держлікслужби, дорученнями Голови Держлікслужби, заступників Голови Держлікслужби, актами Тернопільської обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування тощо.

3. Завданням Служби є реалізація повноважень Держлікслужби на території Тернопільської області.

4. Служба відповідно до покладених на неї завдань:

4.1. Бере участь у реалізації державної політики у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів та медичних виробів, донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.

4.2. Бере участь у виконанні програм діяльності Кабінету Міністрів України та державних цільових програм в межах своєї компетенції.

4.3. Здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства щодо:

- якості та безпеки лікарських засобів, у тому числі тих, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини та їх прекурсори, отруйні та

сильнодіючі засоби (далі – підконтрольні речовини), медичних імунобіологічних препаратів (далі – лікарські засоби) на всіх етапах обігу;

- порядку відпуску лікарських засобів з аптечних закладів;
- виконання ліцензійних умов провадження господарської діяльності з оптової, роздрібною, електронною роздрібною торгівлі лікарськими засобами.

4.4. Здійснює державний ринковий нагляд в сферах медичних виробів, медичних виробів для діагностики *in vitro* та активних медичних виробів, які імплантують (далі – медичні вироби), зокрема:

- приймає рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, здійснює контроль стану виконання суб'єктами господарювання цих рішень;
- вживає заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених законодавством вимог (складає протоколи та приймає рішення про накладення штрафів);
- узагальнює результати здійснення державного ринкового нагляду, аналізує причини виявлених порушень;
- взаємодіє та обмінюється інформацією з органами державного ринкового нагляду, територіальними органами державної фіскальної служби, а також з центральними органами виконавчої влади, які здійснюють нагляд і контроль продукції, правоохоронними органами, громадськими організаціями споживачів (об'єднаннями споживачів) та об'єднаннями суб'єктів господарювання.

4.5. Здійснює державний контроль якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну.

4.6. Здійснює заходи державного нагляду (контролю) у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

4.7. За дорученням керівництва Держлікслужби з метою здійснення гемонагляду, простежуваності та документування діяльності суб'єктів системи крові, а також суб'єктів, що надають послуги з трансфузії компонентів крові отримує звітність, узагальнює та повідомляє Держлікслужбу про результати відповідно до встановлених вимог.

4.8. Здійснює в установленому порядку відбір зразків лікарських засобів для проведення їх лабораторного контролю якості.

4.9. Організовує проведення в лабораторіях досліджень (випробувань) для цілей державного контролю.

4.10. Узагальнює результати перевірок стану виконання суб'єктами господарської діяльності на території Тернопільської області нормативно-правових документів з питань забезпечення якості лікарських засобів, аналізує причини порушення вимог стандартів, технічних умов, фармакопейних статей / аналітичної нормативної документації (АНД) / методів контролю якості (МКЯ), технологічних регламентів, норм, правил, вживає заходів до їх усунення і доповідає про результати узагальнення Держлікслужбі.

4.11. За дорученням керівництва Держлікслужби здійснює заходи державного нагляду (контролю) на території іншої області.

4.12. Приймає у випадках та порядку, визначених законом, рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, надає суб'єктам господарювання обов'язкові для виконання приписи про усунення виявлених порушень стандартів і технічних умов, фармакопейних статей і технологічних регламентів, здійснює контроль стану виконання суб'єктами господарювання цих рішень.

4.13. Вживає заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених законодавством вимог (складає протоколи, розглядає справи про адміністративні правопорушення та приймає рішення про накладення штрафів або направляє матеріали до суду).

4.14. Надсилає матеріали перевірок до правоохоронних органів для вирішення питань про притягнення до кримінальної відповідальності осіб, у діях яких містяться ознаки кримінального правопорушення.

4.15. Надає Держлікслужбі повідомлення про виявлені порушення і вжиті заходи, матеріали перевірок та копії приписів (розпоряджень) суб'єктам господарювання, іншу інформацію з виконання покладених на Службу завдань.

4.16. Надає пропозиції Держлікслужбі стосовно підвищення ефективності державного контролю якості лікарських засобів та медичних виробів.

4.17. Здійснює передліцензійну перевірку суб'єктів господарювання з метою встановлення їх фактичної наявності за адресою місця провадження діяльності, наявності матеріально-технічної бази, кваліфікації персоналу, умов щодо контролю за якістю лікарських засобів, що вироблятимуться відповідно до встановленого порядку.

4.18. Погоджує перелік внутрішньоаптечної заготовки, що виробляє (виготовляє) аптека відповідно до порядку, визначеного чинним законодавством.

4.19. Здійснює контроль за виконанням правил утилізації та знищення лікарських засобів.

4.20. Організовує перепідготовку, підвищення кваліфікації спеціалістів з питань контролю та аналізу якості лікарських засобів.

4.21. Організовує проведення в установленому законодавством порядку атестацію провізорів і фармацевтів.

4.22. Здійснює діяльність, пов'язану зі зберіганням, перевезенням, придбанням, використанням, знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, що використовуються для проведення лабораторного контролю якості лікарських засобів.

4.23. Виявляє умови та причини, що призводять до порушень у сфері законного обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини, а також до їх витоку із законного обігу.

4.24. Здійснює прогнозування розвитку ситуації у сфері протидії витоку із законного обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини.

4.25. Здійснює профілактичну діяльність щодо попередження витоку із законного обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини.

4.26. Взаємодіє в межах повноважень з правоохоронними органами, громадянами та громадськими організаціями у сфері протидії витоку із законного обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини.

4.27. Здійснює в межах компетенції аналітичну обробку інформації у сфері обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини, та протидії їх витоку із законного обігу.

4.28. Готує інформаційно-аналітичні документи до Держлікслужби щодо:

- основних результатів діяльності Служби;
- стану і проблемних питань обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини, та протидії їх витоку із законного обігу;
- узагальнених даних про джерела та способи витоку із законного обігу лікарських засобів, що містять підконтрольні речовини, тенденцій розвитку ситуації у сфері протидії такому витоку.

4.29. Узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, готує та вносить в установленому порядку пропозиції щодо його вдосконалення.

4.30. Надає консультативну та методично-інформаційну підтримку суб'єктам господарювання у межах своєї компетенції.

4.31. Управляє об'єктами державної власності в межах, визначених законодавством.

4.32. Надає адміністративні послуги в установленому законодавством порядку.

4.33. У встановленому порядку подає Держлікслужбі звіти про діяльність Служби.

4.34. Здійснює інші повноваження у сфері своєї відповідальності, визначені законами України.

5. Служба з метою організації своєї діяльності:

5.1. Забезпечує здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням.

5.2. Забезпечує ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів.

5.3. Організовує планово-фінансову роботу, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку.

5.4. Організовує розгляд звернень громадян з питань, що належать до її компетенції, виявляє та усуває причини, що призводять до подання громадянами скарг.

5.5. Забезпечує доступ до публічної інформації, що перебуває у її володінні згідно вимог чинного законодавства.

5.6. Забезпечує у межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом.

5.7. Забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань з мобілізаційної підготовки та мобілізації.

5.8. Організовує роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів.

6. Служба має право:

6.1. Залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань вчених і фахівців, спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій (за погодженням з їх керівниками), представників інститутів громадянського суспільства.

6.2. Фіксувати процес здійснення планового або позапланового заходу чи кожну окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи здійсненню такого заходу.

6.3. Передавати до Держлікслужби матеріали перевірок, у разі наявності підстав для припинення дії ліцензій.

6.4. Одержувати в установленому законодавством порядку інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб.

6.5. Скликати наради, утворювати консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби (ради, комісії, колегії, робочі групи тощо) для сприяння здійсненню покладених на Службу завдань.

6.6. Користуватися інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами.

7. Служба під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з Тернопільською обласною державною адміністрацією та органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями на території Тернопільської області.

8. Служба у межах своїх повноважень видає накази організаційно-розпорядчого характеру, приписи, розпорядження, висновки, спільні акти разом з відповідними місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, організовує та контролює їх виконання.

Акти Служби можуть бути скасовані Головою Держлікслужби повністю чи в окремій частині, у тому числі за дорученням Міністра охорони здоров'я України, а також Міністром охорони здоров'я України у разі відмови Голови Держлікслужби скасувати такий акт.

9. Службу очолює начальник, який є одночасно Головним державним інспектором з контролю якості лікарських засобів у Тернопільській області, що призначається на посаду та звільняється з посади в порядку визначеному чинним законодавством України.

Начальник Служби може мати заступників, які є одночасно заступниками Головного державного інспектора з контролю якості лікарських засобів у Тернопільській області, які призначаються на посади та звільняються з посад в порядку визначеному чинним законодавством України.

Посадові особи Служби є державними інспекторами з контролю якості лікарських засобів, мають посвідчення встановленого Держлікслужбою зразка і зобов'язані пред'являти його при здійсненні своїх повноважень.

Законні вимоги посадових осіб Служби, які здійснюють державний ринковий нагляд, державний нагляд (контроль) у сфері обігу наркотичних

засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у сфері донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові, державний контроль якості та безпеки лікарських засобів, медичних виробів є обов'язковими для виконання суб'єктами господарювання.

10. Начальник Служби:

10.1. Здійснює керівництво Службою, несе персональну відповідальність за організацію та результати її діяльності.

10.2. Організовує та забезпечує виконання Службою Конституції та законів України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, доручень Прем'єр-міністра України, розпоряджень Голови Тернопільської обласної державної адміністрації, наказів Міністерства охорони здоров'я України організаційно-розпорядчого характеру, наказів та доручень Голови Держлікслужби, заступників Голови Держлікслужби.

10.3. Вносить Голові Держлікслужби пропозиції щодо пріоритетів роботи Служби і шляхів виконання покладених на неї завдань, подає на затвердження плани роботи Служби (річні, піврічні), погоджені з Головою Тернопільської обласної державної адміністрації.

10.4. Попередньо письмово погоджує рішення про визначення пріоритетів та плани роботи Служби з Головою Тернопільської обласної державної адміністрації, вживає вичерпних заходів для врегулювання розбіжностей.

10.5. Звітує перед Головою Держлікслужби про виконання покладених на територіальний орган завдань та планів роботи.

10.6. Організовує планування роботи з персоналом.

10.7. Забезпечує планування службової кар'єри, планове заміщення посад державної служби підготовленими фахівцями згідно з вимогами до професійної компетентності та стимулює просування по службі.

10.8. Організовує проведення конкурсів на зайняття вакантних посад державної служби, забезпечує прозорість і об'єктивність таких конкурсів.

10.9. Забезпечує своєчасне оприлюднення та передачу центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, інформації про вакантні посади державної служби в Службі.

10.10. Забезпечує підвищення кваліфікації державних службовців Служби.

10.11. Здійснює контроль за дотриманням виконавської та службової дисципліни в Службі.

10.12. Призначає на посади та звільняє з посад керівників структурних підрозділів, інших державних службовців та працівників Служби, присвоює їм ранги державних службовців, приймає рішення щодо їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності (крім своїх заступників).

10.13. Поручує перед Головою Держлікслужби питання про присвоєння рангів державних службовців своїм заступникам, а також щодо заохочення та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

10.14. Підписує накази, документи фінансового та організаційно-розпорядчого характеру Служби.

10.15. Розподіляє обов'язки між своїми заступниками.

10.16. Затверджує положення про структурні підрозділи Служби і посадові інструкції працівників.

10.17. Здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

11. У разі відсутності начальника Служби, його повноваження здійснює заступник згідно з розподілом функціональних обов'язків, а у разі відсутності заступника – інша посадова особа згідно з наказом Служби.

Начальник Служби підзвітний та підконтрольний Голові Тернопільської обласної державної адміністрації.

12. Головний державний інспектор з контролю якості лікарських засобів у Тернопільській області, його заступники та державні інспектори з контролю якості лікарських засобів складають протоколи та розглядають справи про адміністративні правопорушення, віднесені до їх компетенції, і накладають адміністративні штрафи, передбачені законодавством.

13. У Службі для погодженого вирішення питань, що належать до її компетенції, обговорення найважливіших напрямів діяльності може утворюватися колегія.

Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом прийняття відповідного наказу Служби. Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у Службі можуть утворюватися інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

Рішення про утворення чи ліквідацію колегії, інших постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, їх кількісний та персональний склад, положення про них затверджуються начальником Служби.

14. Служба діє на підставі положення, що затверджується Головою Держлікслужби.

15. Служба утримується за рахунок Державного бюджету України.

Структуру Служби затверджує Голова Держлікслужби за погодженням з Міністром охорони здоров'я України.

Штатний розпис та кошторис Служби затверджує Голова Держлікслужби.

Чисельність працівників Служби затверджує Голова Держлікслужби в межах граничної чисельності працівників, визначеної Кабінетом Міністрів України для територіальних органів Держлікслужби.

16. Служба утворюється у порядку, передбаченому статтею 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», як юридична особа публічного права та має самостійний баланс, рахунки в установах Казначейства України, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, інші печатки та штампи, необхідні у діловодстві.

17. Майно Служби є державною власністю і закріплене за нею на праві оперативного управління. У разі ліквідації Служби її активи передаються Держлікслужбі.

18. Місцезнаходження Служби: Україна, 46002, Тернопільська область, місто Тернопіль, вулиця Бродівська, будинок 5.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

YOUTH PHARMACY SCIENCE

МАТЕРІАЛИ
VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

10-11 грудня 2025 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2025

листів, некоректна передача конфіденційних даних. Тому регулярне навчання, тестування на фішинг, тренінги з безпеки та інструктаж співробітників критично важливі складові системи захисту інформації.

Встановлено, що підприємства зі структурованими планами швидкого реагування відновлюють роботу у 2-3 рази швидше за інших. Тому надзвичайно важливу роль відіграє їх створення та шлях відновлення після інцидентів:

- формування планів реагування на інциденти;
- визначення команд і відповідальних осіб;
- покрокові інструкції з локалізації та усунення загроз;
- аналіз перебігу інцидентів для запобігання їх повторенню;
- взаємодія з партнерами, CERT, кіберполіцією.

В майбутньому нами буде сформовано практичні рекомендації щодо впровадження системи управління інформаційною безпекою відповідно до вимог міжнародних стандартів, що включатиме розробку планів реагування, встановлення показників оцінки та проведення моніторингу їх ефективності.

Висновки. Результати дослідження засвідчили, що формування підходів до інформаційної безпеки українського підприємства має ґрунтуватися на комплексному поєднанні організаційних, технічних та кадрових заходів. Ефективна система інформаційної безпеки включає визначення загроз та активів, формування політики безпеки, впровадження сучасних технічних засобів захисту, навчання персоналу та створення механізмів реагування на інциденти. Інтеграція принципів управління інформаційними ризиками та відповідність міжнародним стандартам є ключем до підвищення стійкості підприємства, захисту його даних та забезпечення безперерйного функціонування в умовах сучасних кіберзагроз.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНОГО ПЕРСОНАЛУ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Стецюк М.А.

Науковий керівник: Літвінова О.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
stetsiukma@ukr.net

Вступ. У сучасних умовах реформування системи охорони здоров'я керівники державних медичних закладів працюють у середовищі високого стресу, дефіциту ресурсів і постійних організаційних змін. Від ефективності їх самоменеджменту залежить якість управлінських рішень, стабільність колективу, продуктивність персоналу та результати діяльності.

Мета дослідження. Систематизація сучасних стратегій самоменеджменту та ідентифікація пріоритетних напрямів їх впровадження для керівників закладів охорони здоров'я на основі міжнародного досвіду.

Матеріали та методи. Проведено систематичний аналіз наукових публікацій у міжнародних базах даних PubMed, Scopus, Web of Science, які присвячені самоменеджменту, лідерству, емоційному інтелекту та управлінню стресом у медичних організаціях за період 2020-2025 рр.

Результати дослідження. Аналіз емпіричних та теоретичних джерел дозволив виокремити низку ключових інтегрованих напрямів розвитку самоменеджменту керівників закладів охорони здоров'я. Самоменеджмент визначено як систематичний, рефлексивний процес управління особистими ресурсами, часом, емоціями та професійним розвитком задля досягнення індивідуальної та організаційної ефективності.

Лідерство, як його ключова складова, являє собою процес впливу через інтеграцію поведінкових стратегій, когнітивних та мотиваційних механізмів. Емпіричні дослідження демонструють, що розвинені навички лідерства опосередковують зв'язок між автономією керівника у прийнятті рішень та його робочою ефективністю і фізичним здоров'ям.

Емоційний інтелект становить центральну компетенцію лідерства, що включає здатність до розпізнавання власних емоційних станів та емоцій інших, використання емоційної інформації для прийняття рішень та регуляції емоційних реакцій. Керівники з високим рівнем емоційного інтелекту демонструють вищу ефективність у командоутворенні, конфліктному менеджменті та адаптації до організаційних трансформацій. Аналіз виявив основні компоненти емоційного інтелекту: самосвідомість, саморегуляцію, соціальну обізнаність та управління відносинами, які безпосередньо впливають на якість управлінських рішень та організаційну ефективність.

Тайм-менеджмент та делегування повноважень є критичними навичками для керівників медичних закладів. Ефективне управління часом передбачає пріоритизацію завдань, структурування робочого процесу та стратегічне делегування, що забезпечує фокусування на стратегічних управлінських функціях. Стратегії делегування дозволяють керівникам оптимізувати розподіл робочого навантаження, розвивати потенціал підлеглих та зосереджуватися на завданнях, що вимагають безпосереднього управлінського втручання. Ефективний тайм-менеджмент у практиці охорони здоров'я включає використання інструментів планування, встановлення чітких пріоритетів та створення систем для мінімізації непродуктивних витрат часу.

Управління робочим стресом потребує комбінованих організаційних та індивідуальних інтервенцій. Організаційні заходи включають оптимізацію робочих процесів, ресурсне забезпечення та створення підтримуючого організаційного середовища. Індивідуальні стратегії охоплюють практики усвідомленості, програми розвитку результативності та техніки саморегуляції. Професійне вигорання визнається критичною проблемою для медичних працівників, що негативно впливає на їхнє здоров'я, благополуччя та якість надання медичної допомоги, тому превентивні стратегії повинні впроваджуватися на системному рівні для забезпечення довготривалого ефекту.

Коучинг як метод розвитку управлінських компетенцій демонструє високу ефективність у формуванні лідерських навичок керівників охорони здоров'я. Коучингові програми допомагають менеджерам медичних закладів розвивати критичне мислення, навички прийняття рішень, емоційний інтелект та здатність до адаптації в динамічному середовищі охорони здоров'я. Особливу ефективність коучинг виявляє при підготовці керівників до управління змінами та трансформаційного лідерства.

Компетенції у сфері управління знаннями набувають зростаючої значущості в контексті доказової медицини та цифрової трансформації охорони здоров'я, вимагаючи від керівників володіння навичками пошуку, критичного аналізу та застосування наукової інформації для обґрунтованого прийняття управлінських рішень.

Висновки. Таким чином, підвищення ефективності самоменеджменту керівників закладів охорони здоров'я потребує комплексного підходу, що поєднує розвиток лідерства,

емоційного інтелекту, навичок управління часом і стресом, а також формування компетенцій у сфері управління знаннями. Впровадження коучингових програм, практик усвідомленості та систематичної оцінки управлінських компетенцій сприятиме підвищенню ефективності керівників, покращенню організаційного клімату та якості надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я.